

[Освітня програма 3-4 класи](#)

[Освітня програма 5-9 класи](#)

[Освітня програма 10-11 класи](#)

СХВАЛЕНО

**Рішенням педагогічної ради
Протокол №8 від 30.08.2024 року**

Затверджую

**Наказ директора школи № 135 від
30.08.2024 року**

Освітня програма

для 3-4 класів

Ніжинської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №7

Ніжинської міської ради Чернігівської області

Пояснювальна записка

Освітня програма початкової освіти (далі освітня програма) розроблена на основі типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р.Б. для 3-4 класів, затвердженої Наказом МОНУ від 12.08.2022 №743.

Освітня програма окреслює рекомендовані підходи до планування й організації роботи 3-4 класів Ніжинської загальноосвітньої школи I-III ступенів №7 Ніжинської міської ради Чернігівської області щодо здобуття початкової освіти, єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Освітня програма визначає:

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою;
- навчальний план;
- загальний обсяг навчального навантаження;
- опис очікуваних результатів навчання;
- перелік навчальних програм із предметів;
- форми організації освітнього процесу;
- інструментарій для формувального і підсумкового оцінювання.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Початкова освіта здобувається як правило з 6-ти років. Діти яким на 1 вересня виповнилося 7 років повинні розпочати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного року не виповнилось шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків.

Навчальний план

Навчальний план розроблений на основі типового навчального плану. Додаток 1.

Загальний обсяг навчального навантаження визначено у типовому навчальному плані, що пропонує інтегровано—предметний підхід до організації освітнього процесу.

Опис очікуваних результатів навчання за галузями

Мовно – літературна галузь. Українська мова.

Здобувач освіти уміє:

складати монологічне та діалогічне висловлення з конкретною метою; усвідомлено передавати зміст почутого; доцільно використовувати виражальні засоби мови; формулювати розгорнуту відповідь на поставлене запитання; доводити аргументовано свою думку; створювати письмові висловлення (розповідь, опис, міркування, есе) під керівництвом учителя; дотримуватися загальних правил письма; письмово переказувати текст розповідного змісту; знаходити і акуратно виправляти у власному тексті помилки; сприймати прості медіатексти, аналізувати їх; створювати прості медіапродукти (листівку, запрошення sms-повідомлення, колаж, книжечку тощо); дотримуватися фонетичних закономірностей української мови; відтворювати напам'ять український алфавіт,

розташовувати 7-9 слів за алфавітом; пояснювати пряме та переносне значення слів, багатозначність слів; добирати до поданого слова 1-2 синоніми\антоніми; досліджувати будову слова; розрізняти форми слова і споріднені слова; досліджувати орфограми, пов'язані з будовою слова; досліджувати ролі вивчених частин мови у мовленні; розпізнавати граматичні ознаки частин мови; досліджувати речення, різні за метою висловлювання, інтонацією, зі звертаннями; визначати в реченні головні та другорядні члени, встановлювати зв'язок між ними; досліджувати будову, стилі текстів; складати план тексту; розрізняти фольклорні і авторські твори, жанри (казка, вірш, байка, художні і науково-художні оповідання, п'єса); розповідати епізоди з життя відомих письменників, про їх твори; вміє розповісти сюжети кількох казок (фольклорних і авторських); знає напам'ять 5 віршів, кілька прислів'їв, скоромовок; виявляє ставлення до прослуханого і прочитаного; читає вголос, правильно, цілими словами і групами слів у темпі, який дає змогу зрозуміти прочитане; володіє та самостійно застосовує продуктивні способи читання мовчки, прийоми виразного читання, декламування напам'ять (для художніх текстів); розуміє зміст прочитаних текстів різних видів та основної думки; відповідає та ставить запитання до усного повідомлення та за змістом прочитаного тексту; висловлює власне ставлення до змісту прослуханого або прочитаного тексту; підтримує діалог з учителем, однокласниками на основі прослуханого або прочитаного; дотримується правил спілкування, найважливіших правил літературної вимови; самостійно визначає послідовність подій у творі; складати план до невеликих за обсягом і нескладних за будовою художніх текстів; самостійно переказує текст (детально, стисло, вибірково); самостійно здійснює вибір дитячих книжок, відповідно до власних читацьких інтересів; придумує словесну картину за прочитаним твором; виразно виражає себе у групових і колективних інсценізаціях прочитаного; самостійно складає письмовий відгук на прочитану книжку.

Іншомовна галузь. Іноземна мова (англійська мова).

Сприйняття усної інформації та письмових текстів іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування.

- Усне сприймання - listening (аудіювання). Сприймає усну інформацію: розуміє розмову між іншими особами, якщо мовлення чітко та повільне визначає мовленнєву ситуацію та зміст короткої простої розмови, якщо мовлення чітко та повільне. Здатність сприймати на слух: складання/розігрування діалогів, складання враження про зміст відеозаписів, аудіозаписів.

- Зорове сприймання - reading (читання). Сприймає письмовий текст: розуміє прочитані короткі прості листи; виокремлює необхідну інформацію, отриману з коротких простих особистих листів; визначає основний зміст простих онлайн-повідомлень. Здатність усвідомлювати та запам'ятовувати прочитане: визначення змісту простих електронних повідомлень, пошук конкретної інформації у певному матеріалі. Взаємодія з іншими особами в усній і письмовій формі та в режимі реального часу через засоби іноземної мови.

- Усна взаємодія. - speaking (мовлення). Здійснює усну взаємодію: бере участь у бесіді, дискусії на знайомі теми, демонструє розуміння співрозмовника в передбачуваних повсякденних ситуаціях; усне висловлювання власних думок, почуттів, ставлення та позиції. Здатність висловлювати думки та емоції: використання доцільних форм звернень; побудова усних повідомлень для демонстрації розуміння сказаного, прояву нерозуміння.

- Писемна взаємодія. - writing (письмо). Здійснює письмову взаємодію: взаємодіє письмово, пише короткі прості листи; повідомляє особисту стандартну інформацію, представляючи себе; пише короткі прості текстові повідомлення, записки, зокрема з використанням 114 електронних засобів; висловлювання своїх думок, почуттів, ставлення та позиції письмово. Спроможність переносити думки: написання коротких, простих листів й записок з запитом або наданням простої актуальної інформації). Онлайн взаємодія. Здійснює онлайн-взаємодію: здійснює онлайн-взаємодію у формі простої розмови з елементами дискусії; бере участь в онлайн-спілкуванні, відповідає на коментарі, висловлює вдячність або просить вибачення з використанням простих мовних засобів; написання електронних та текстових повідомлень; обмін простими коментарями з іншими дописувачами. Надання інформації, висловлювання думок, почуттів та ставлення іноземною мовою.

- Усне, письмове продукування. Усно висловлює власні думки, почуття, ставлення та позиції; розповідає про людей, навколишній світ та побут з урахуванням власного досвіду, висловлює простими фразами свою думку. Висловлює свої думки, почуття, ставлення та позиції у письмовій формі: подає в письмовій формі інформацію про себе, навколишній світ, побут, використовуючи різні типи текстів. - use of English. Використовує ефективні стратегії побудови висловлювання в усній та письмовій формі: складає план усного або письмового висловлювання; використовує необхідний набір фраз із свого мовного і мовленнєвого досвіду – використання ефективних стратегій побудови усного та письмового висловлювань (користування мовою) – здатність використовувати виучувану лексику та граматичні конструкції: виконання завдань комунікативного плану.

Математична галузь. Математика Множина. Операції над множинами

Здобувач освіти:

розпізнає множину, елемент множини, порожню множину, підмножину, перетин множин; вживає відповідну термінологію і символіку; зображує графічно множини (діаграма Венна); записує і пояснює позначення множин; установлює співвідношення між елементом і множиною, між двома множинами; задає множини переліком та загальною властивістю елементів; знаходить об'єднання і перетин множин; виконує вправи, що передбачають розбиття множини на частини за властивостями (класифікація); застосування переставної та сполучної властивостей перетину й об'єднання множин; письмове множення двоцифрового числа на одноцифрове; письмове множення розрядних і круглих чисел; розв'язує задачі на пропорційні величини; виконує аналіз змісту задачі; здійснює ілюстрування змісту сюжетної задачі за допомогою схем; формулює і записує повну відповідь на запитання задачі.

Додавання і віднімання багатоцифрових чисел

Здобувач освіти:

розпізнає багатоцифрові числа, класи, розряди, розрядні одиниці у них; знає історію розвитку поняття числа; називає послідовність чисел у натуральному ряді; розуміє позиційне значення цифр; читає, записує і порівнює багатоцифрові числа в межах 12 розрядів; обґрунтовує позначення нулем відсутніх розрядів у запису натуральних чисел; формулює правила порівняння багатоцифрових чисел; визначає порядок дій у виразах з багатоцифровими числами; виконує вправи, що передбачають представлення чисел у вигляді розрядних доданків; додавання і віднімання багатоцифрових чисел; перетворення іменованих чисел; складання виразів і обчислення їх значень.

Письмове множення і ділення

Здобувач освіти:

знає алгоритм письмового множення і ділення; записує і пояснює множення багатоцифрового числа на одноцифрове в стовпчик; ділення на одноцифрове число письмово за алгоритмом; застосовує правила множення і ділення круглих чисел, поширюючи їх на більш широку числову область; виконує перевірку ділення множенням і навпаки; розпізнає нові одиниці виміру маси (грам, центнер, тонна); дотримується правил перетворення іменованих чисел; виражає значення величин у різних одиницях виміру; виконує вправи, що передбачають письмове додавання і віднімання чисел у межах триліона; порівняння, додавання і віднімання величин; визначення порядку дій у виразах з дужками і без них.

Міри часу. Рівняння.

Здобувач освіти: розпізнає міри часу, змінну, значення змінної, вираз зі змінною, рівність і нерівність як види висловлювань, рівняння, корінь рівняння; наводить приклади істинних та хибних висловлювань; знає історію формування системи мір часу та інструментів їх виміру – годинників і календаря, співвідношення між різними одиницями часу; називає місяці і дні тижня по порядку, визначає час за годинником; використовує календар і таблицю мір часу для визначення тривалості подій, переводу одиниць часу і дій з мірами часу; виконує порівняння, додавання і віднімання одиниць часу; установлює у найпростіших випадках істинність і хибність рівностей та нерівностей; аналізує і розв'язує задачі на 2-3 дії; складає вираз зі змінною; знаходить область визначення виразу; виконує вправи, що передбачають знаходження значення виразу при даному значенні змінної, використання співвідношень між одиницями виміру часу; розв'язує складені рівняння, які зводяться до ланцюжка простих за алгоритмом, задачі на знаходження значень величин за їх сумою і різницею, задачі на зведення до одиниці; виконує перевірку правильності розв'язання рівняння вивченими способами.

Формули. Задачі на рух. Задачі на продуктивність праці.

Здобувач освіти:

розпізнає формули, величини та одиниці їх вимірювання, зазначені у змісті;

знає формули шляху, вартості, роботи, площі і периметра прямокутника, об'єму прямокутного паралелепіпеда, ділення з остачею, добутку; вживає відповідну термінологію і символіку; виявляє роль формул як інструмента, який дозволяє швидше і

легше розв'язувати практичні задачі; виражає у найпростіших випадках залежність між величинами за допомогою формул; фіксує закономірності, які спостерігає за допомогою формул; установлює загальні властивості взаємозв'язків між величинами у формулах шляху, вартості, роботи та інших за допомогою формули добутку;

використовує формули для розв'язання текстових задач; будує графічні моделі руху на числовому промені; формулює правило множення багатоцифрового числа на трицифрове; записує і пояснює знаходження діленого при діленні з остачею за алгоритмом; виконує множення багатоцифрового числа на двоцифрове і трицифрове, дії з іменованими числами; складає за текстом задач буквені вирази на 1-2 дії, задачі за заданим виразом; виконує вправи, що передбачають вираження величин у нових одиницях виміру, визначення послідовності операцій у алгоритмах, які записані текстом, у вигляді блок-схем, числових і буквених виразів, складання і розв'язування рівнянь як математичних моделей текстових задач; розв'язує складені задачі на всі вивчені види залежностей між величинами.

Природнича, громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна освітні галузі. Я досліджую світ

Здобувач освіти: знаходить спільне та відмінне між людиною та іншими живими істотами; розповідає про частини тіла людини, їх значення, правила догляду за ними; пояснює, як змінюється людина впродовж життя, наводить приклади з власного досвіду; розповідає про себе, свої захоплення; володіє найпростішими гігієнічними навичками, навичками самообслуговування; називає умови здорового способу життя; розпізнавати риси характеру і давати їм оцінку; називати риси характеру, які сприяють і ті, що заважають досягненню успіху в житті, спілкуванню з іншими; пояснює, як досягнення мети залежить від наполегливості й старанності; володіє прийомами планування робочого часу, тренування уваги, пам'яті; підтримує порядок на робочому місці; співпрацювати і взаємодіяти з іншими у різних ситуаціях (навчання, гра); називає правила поведінки у сім'ї, школі, громаді; виявляє інтерес до пізнання і збереження традицій школи; розуміє переваги доброго ставлення до інших на прикладах вияву таких якостей: чесність, доброзичливість, подільчивість, працьовитість, ввічливість на противагу хитроцям, байдужості, жадібності, лінощам, безкультурності; вирішує конфлікти мирним шляхом; дотримується правил шкільного розпорядку, правил поведінки під час шкільних заходів; знає і виконує правила поведінки у громадських місцях.; усвідомлює свою належність до українського суспільства, необхідність толерантних взаємин між людьми, має уявлення про державну символіку України, свою приналежність до України; ділиться з іншими інформацією про права кожної дитини; виявляє інтерес до пізнання минулого і сучасного України, розпитує старших і збирає інформацію про свій край, про минуле; обґрунтовує необхідність відповідати за свої вчинки; усвідомлює себе громадянином України; виявляє шанобливе ставлення до символів держави традицій і звичаїв твого краю; наводить приклади звичаїв інших народів, світових досягнень, співробітництва країн, виявляє інтерес і повагу до різних культур; наводить приклади тіл і явищ природи, розрізняє і називає тіла неживої і живої природи, тіла природи і ті, що створила людина;

розповідає про явища природи, що вивчалися і/або які доводилось спостерігати; визначає головне в інформації природничого змісту, висловлює враження щодо неї; презентує інформацію про природу у вигляді повідомлення, малюнку, схеми, презентації тощо; проводить спостереження тіл і явищ, ставить і відповідає на запитання щодо дослідження тіла/явища природи; формулює з допомогою вчителя висновок за результатами виконання дослідження; аналізує виконання дослідження, виявляє помилки, пропонує способи їх виправлення, називає чинники успіху; наводить приклади речовин.; досліджує глину, крейду, молоко, повітря або інші тіла неживої природи і робить висновок про їхні властивості; застосовує знання про основні дії під час дослідження властивостей тіл і речовин; наводить приклади водойм, гірських порід, корисних копалин та їх використання; розпізнає і називає гірські породи (пісок, глину, вапняк, граніт), корисні копалини у колекціях; складає розповідь про поширення води на планеті, використання води людиною, значення повітря для рослин, тварин, людини; пояснює значення води у природі, зміни станів води, значення гірських порід і корисних копалин у добробуті людини, необхідність охорони водойм і догляду за ґрунтом; має уявлення про організми – тіла живої природи: рослини, тварини, гриби; називає ознаки рослин і тварин, органи рослин і тварин, умови, необхідні для життя різних організмів; наводить приклади рослин і тварин червоної книги України, пояснює необхідність їх охорони; моделює взаємозв'язки між рослинами і тваринами, організмами і навколишнім середовищем; розповідає про способи збереження і охорони природи на планеті, пропонує способи повторного використання речей, води, електроенергії, зменшення витрат тепла в оселі; оцінює власну поведінку і поведінку інших людей у природі

Технологічна освітня галузь. *«Дизайн і технології» Інформаційно – комунікаційне середовище*

Здобувач освіти розрізняє предмети побуту в традиційному і сучасному інтер'єрі, матеріали, з яких вони зроблені; вибирає і аналізує конструкцію обраного предмета побуту для виготовлення макету; створює поетапно макет предмета побуту за зображеннями, зразком, описом або власним задумом; пояснює культурне розмаїття українського суспільства, місцеві традиції; визначає кольорову гамму та особливості побудови й розташування орнаментів на взірцях декоративно - ужиткового мистецтва; впорядковує орнаменти за кольоровою гамою та видами (геометричні, рослинні, зооморфні, антропоморфні); аналізує інформацію з різних джерел (підручник, фотографії, каталоги, посібники, комп'ютерні програми, Інтернет-ресурси, музеї, фільми тощо); розробляє або добудовує орнамент з самостійно вибраних матеріалів; досліджує властивості тканих і нетканих матеріалів на дотик та візуально; розрізняє види тканих і нетканих матеріалів натурального походження (рослинного і тваринного) та способи їх виготовлення; виготовляє виріб з тканих і нетканих матеріалів, зокрема вторинних; розрізняє та використовує креслярські інструменти та лінії; вимірює розміри предметів за допомогою лінійки; виконує розгортку об'ємних фігур, експериментує, добудовуючи виготовлені розгортки за потреби та бажанням; розробляє макет об'ємних фігур індивідуально або в групі.

Середовище проєктування

Здобувач освіти: досліджує проблеми та потреби у створенні виробів; вибирає об'єкт проєктування і виготовлення із низки запропонованих або власних ідей; розробляє план реалізації задуму в матеріалі та критерії оцінювання майбутнього виробу; аналізує моделі, подібні обраному виробу (моделі-аналоги) для продукування нових ідей; розрізняє і використовує формат композиції (горизонтальний вертикальний), симетричні й асиметричні форми, рівновага, спектр кольорів, теплі і холодні кольори та відтінки; виконує завдання з продовженням: добудовує, домальовує, удосконалює або розробляє композицію виробу (засобами малюнку, ескізу, макету), зокрема з використанням цифрових пристроїв; застосовує творчі методи проєктування – переносить форми природних і рукотворних об'єктів на власну модель (метод біоніки); описує модель спроектованого виробу; добирає матеріал для виготовлення спроектованого виробу; розраховує орієнтовні витрати на виготовлення виробу; планує послідовність технологічних операцій для виготовлення спроектованого виробу (пласкої та об'ємної форми).

Середовище техніки і технологій

Здобувач освіти розрізняє види ручних та механічних інструментів і пристосувань; працює з інструментами й пристосуваннями, дотримуючись безпечних прийомів і норм санітарії; організовує робоче місце; виготовляє поетапно виріб за інструкцією з визначеною послідовністю самостійно або спільно з по-окремим розподілом частин роботи; розмічає деталі на матеріалі за допомогою шаблонів, трафаретів або креслярських інструментів та вирізує їх; обробляє деталі виробу за потреби; застосовує рухомі і нерухомі, роз'ємні і нероз'ємні з'єднання; удосконалює технологію виготовлення виробу за потреби; виготовляє деталі виробу із використанням традиційних та сучасних технологій обробки матеріалів (витинанка, вишивка плетіння, мозаїка, пап'є-маше, скрапбукінг тощо); раціонально використовує час та матеріали, зокрема і вторинні; аналізує свої помилки, по-можливості виправляє їх .

Середовище соціалізації

Здобувач освіти: обговорює корисність, естетичність та якість індивідуально або спільно створених виробів; готує презентацію та рекламу, зокрема з використанням цифрових пристроїв; презентує результати власної або спільної проєктно-технологічної діяльності; виявляє повагу до авторства власних робіт та інших осіб; оцінює свою комунікативну діяльність, досягнення, труднощі; долучається спільно з рідними та друзями до добродійної діяльності в групах із власноруч створеними виробами; дотримується правил спільної роботи в групі; обґрунтовує потребу допомагати іншим, робити корисні справи, подарунки, бережливо ставитися до природного середовища; виявляє толерантність, милосердя, повагу до інших; розрізняє професії за сферами життєдіяльності пояснює правила догляду за взуттям; уміє правильно складати одяг, розвішувати його на плічках лагодить нескладні пошкодження предметів побуту за потреби; вирощує кімнатні рослини для класного приміщення або інших потреб; аналізує

послідовність приготування різних видів бутербродів та їх користь для здоров'я; складає серветки для святкового столу різними способами.

Інформатична освітня галузь. Інформатика. Інформація. Дії з інформацією.

Здобувач освіти: пояснює значення інформації для життя людини, наводить приклади із власного досвіду; розрізняє види інформації за способом подання; уміє перетворювати одну форму подання інформації в іншу (текстове – в графічне, числове – в текстове тощо); створює папку та документи в ній; пояснює поняття «комп'ютерна мережа»; розуміє призначення програми-браузера; вміє використовувати гіперпосилання; використовує мережі для отримання достовірної інформації та спілкування; висловлює припущення про достовірність інформації, отриманої з цифрових та інших джерел; дотримується правил використання власних і чужих творів; виявляє повагу до авторства інших осіб.

Комп'ютерні пристрої для здійснення дій із інформацією. Здобувач освіти: розповідає про історію виникнення пристроїв для роботи з інформацією; називає носії інформації; розрізняє технічні засоби для передавання, зберігання інформації; використовує пристрої для передавання інформації; наводить приклади пристроїв для введення та виведення інформації; висловлює припущення про достовірність інформації; пояснює наслідки для власного здоров'я надмірного використання цифрових пристроїв.

Об'єкт. Властивості об'єкта.

Здобувач освіти: описує текстові і графічні об'єкти; порівнює властивості текстових і графічних об'єктів за спільними і відмінними ознаками; визначає об'єкти, які відповідають заданим властивостям; вміє змінювати значення властивостей текстових та графічних об'єктів; досліджує об'єкти за допомогою створених моделей

Комп'ютерні програми. Меню та інструменти.

Здобувач освіти: розрізняє сучасні пристрої для роботи з інформацією; уміє увімкнути та вимкнути комп'ютер та інші пристрої (за умови їх використання); використовує необхідні значки на Робочому столі для запуску і роботи в програмах; орієнтується в середовищах для перегляду зображень, читання текстів, слухання музики, завершує роботу з ними; створює зображення освітніх об'єктів. створює інформаційні продукти, поєднуючи текст, зображення, звук тощо для представлення ідей та/або результатів діяльності; створює та змінює прості зображення; опрацьовує та використовує інформацію з різних джерел; вміє заповнювати таблицю ознак для предметів з однієї групи (класу); розробляє презентацію за логічною послідовністю; доповнює презентацію текстом, зображенням, схемою; редагує і форматує презентацію залежно від її призначення, змінює фон слайду; застосовує режим показу презентацій.

Лінійні алгоритми. Здобувач освіти: визначає алгоритмічні структури; виконує, створює та записує алгоритми; вміє діяти за інструкцією; впорядковує об'єкти за певними ознаками; пояснює наслідки порушення плану, алгоритму послідовності дій у близькому середовищі, готових програмах, іграх; розрізняє істинні та хибні висловлювання.

Мистецька галузь. Музичне мистецтво. Образотворче мистецтво. Здобувач освіти: добирає засоби і способи для творення художнього образу експериментує,

використовуючи відомі техніки художньо-творчої діяльності, звуками, ритмами, рухами, лініями, кольорами, формами, матеріалами тощо, поєднуючи елементи для втілення ідеї в художньому образі; спостерігає за навколишнім світом, фіксує в різний спосіб цікаві явища; використовує їх у творчій діяльності; пропонує ідеї оздоблення місця, де навчається, живе; реалізує їх самостійно або за допомогою інших осіб сприймає твори різних видів мистецтва і проявляє емоційно - ціннісне ставлення до них у різний спосіб; зосереджує увагу на деталях; пояснює, що подобається у творі, а що ні, визначає відомі засоби художньої виразності оцінює власну творчість за визначеними орієнтирами; визначає за допомогою вчителя необхідні для самовдосконалення дії; відстоює своє право на самовираження; створені художні образи, пояснює свій задум, відстоює думку, бере участь у колективних творчих проектах, виконує різні дії/ролі у творчому процесі; обговорює з іншими особами враження від сприйняття мистецтва та творчої діяльності, поважаючи вибір інших осіб розпізнає власні емоції від сприйняття мистецьких творів, обирає твори і види художньо-творчої діяльності відповідно до свого настрою; пояснює, від чого одержує насолоду у власній творчості.

Фізкультурна освітня галузь. Фізична культура.

Здобувач освіти: виконує вправи на пересування (ходьба, біг, стрибки, лазіння, плавання, ковзання) з предметами та без них, оцінює власне виконання рухових дій та виконання вправ іншими особами (за наявності відповідних умов); розпізнає, добирає та виконує фізичні вправи для ранкової гімнастики, фізкультурної хвилинки та паузи; добирає відповідний інвентар для кожного виду спорту, розрізняє та виконує вправи з різних видів спорту для розвитку фізичних якостей; виконує рухові дії у рухливих іграх під час занять у школі та дозвілля; володіє елементами самоконтролю у процесі виконання фізичних вправ; аналізує вплив позитивних та негативних факторів на стан здоров'я людини; оцінює своє самопочуття за частотою серцевих скорочень та частотою дихання регулює інтенсивність навантаження (швидкість, тривалість, послідовність виконання фізичних вправ) відповідно до визначених завдань; ефективно взаємодіє з однолітками для досягнення спільних командних цілей під час рухової діяльності; дотримується правил безпеки під час рухової діяльності в закладі загальної середньої освіти та поза його межами, пояснює значення цих правил та їх наслідки; дотримується правил чесної гри під час рухової діяльності; прагне вигравати, не засмучується через поразку і сприймає її гідно.

Перелік типових варіантів типових навчальних планів та модельних програм

3-4 класи – класи, працюватимуть за Типовою освітньою програмою початкової освіти. Цикл II (3-4 класи) під керівництвом Шиян Р.Б.

Мета і завдання *мовно-літературної освітньої галузі (українська мова та література)* реалізуються через навчальні предмети «Українська мова» (5 год/тижд.,) і «Я досліджую світ» (7 год/тижд. у 3,4 класах).

Математична галузь реалізується через навчальний предмет математика- 4 год. у 3-4 - их класах.

Орієнтовний розподіл годин між освітніми галузями в рамках інтегрованого предмета «Я досліджую світ»: мовно – літературна -2; математична – 1; природнича -2, технологічна-1, інформативна-1, соціальна і здоров'язбережувальна- 0,5, громадянська та історична – 0,5 год.

Іншомовна освіта як органічна складова мовно-літературної освітньої галузі представлена навчальним предметом «Іноземна мова» (3-4 і класи-3 год/тижд.).

Мета і завдання *мистецької освітньої галузі* реалізуються через окремі навчальні предмети «Образотворче мистецтво» (1 год/тижд.) і «Музичне мистецтво» (1 год/тижд.) *фізкультурної* — через навчальний предмет «Фізична культура» (3 год/тижд.).

Форми організації освітнього процесу та методи навчання

В основному на уроках застосовуються три організаційні форми: фронтальна, групова і індивідуальна.

Загально класна, фронтальна робота. При такій організації учитель одночасно навчає певну кількість учнів за єдиною метою. Загальнокласна або фронтальна робота учнів на уроці може носити індивідуально-уособлений характер. Наприклад, виконання учнями класу письмових робіт.

Індивідуальна форма. Учитель навчає одного, кілька або групу учнів з урахуванням рівня підготовленості школярів до навчальної діяльності, індивідуальних особливостей розумової діяльності кожного, дидактико методичного процесу.

Парна або групова робота. Навчання здійснюється як спілкування в динамічних парах або групах, тобто відбувається діалогічне спілкування усіх учасників навчального процесу.

У початковій школі при навчанні онлайн як базову платформу для зв'язку з учнями зручно використовувати Google Meet. На практиці будуть помічними такі прийоми:

Онлайн-квач

Діти дуже уважно слухають одне одного, щоб не пропустити свою чергу. Починає вчитель: дає вправу на обчислення будь-кому з класу. Учень озвучує відповідь і далі має «заквачувати» наступним запитанням-прикладом однокласника.

Рефлексія за прочитаною книгою

Вчитель дає завдання дітям прочитати оповідання чи невелику книгу, озвучує дату презентації. У зазначений час учні обговорюють прочитане. Під час уроку кожному учню для мінівиступу надається регламент до трьох хвилин. За цей час школярі озвучують, які фрагменти їм сподобались і чому вони рекомендують (чи ні) прочитати цю книжку іншим.

Веселі паузи-руханки та «гнучкі» уроки

Дитина, яка більшу частину дня проводить біля екрана, рухатися має обов'язково. Тож дозвольте учням самотійно обрати плейліст для динамічних пауз-руханок — список композицій ви отримуєте заздалегідь, а потім щодня вмикаєте певний трек.

Форми організації освітнього процесу можна уточнювати і розширювати за умови дотримання Державного стандарту початкової освіти.

Під час самотійного вибору форм і методів навчання учитель має:

-враховувати конкретні умови роботи;
-забезпечувати досягнення очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Методи навчання: особистісно зорієнтовані технології, інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), технології розвитку творчості, модульно-рейтингові технології, ігрові технології, інтерактивні технології, проектні технології.

Пріоритетними методами навчання за курсом є дослідницькі, творчі, проблемно-пошукові.

Залежно від джерела подачі і сприйняття навчальної інформації виділяють методи: словесні, наочні, практичні.

За характером пізнавальної діяльності використовуються такі провідні методи навчання: пояснювально - ілюстративний; репродуктивний; частково-пошуковий; дослідницький; проблемного викладу.

За системним підходом до навчального процесу виділяють прийоми і методи навчання: організації і проведення навчання; стимулювання і мотивації учнів; контролю і самоконтролю в навчанні; інтегровані методи, методи кубування, мікрофон, 6 цеглинок, руханка з цеглинками, акваріум, навчаючи – вчуся.

Форми оцінювання здобувачів початкової освіти.

Навчальні досягнення учнів у 3—4-му класах підлягають формувальному та підсумковому (тематичному та завершальному) оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті:

- відстежувати навчальний поступ учнів;
- вибудовувати індивідуальну траєкторію розвитку дитини;
- діагностувати досягнення на кожному з етапів навчання;
- вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню;
- аналізувати реалізацію освітньої програми та Державного стандарту початкової освіти, ухвалювати рішення щодо корегування навчальної програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини;
- запобігати побоюванням дитини помилитися;
- плекати впевненість у власних можливостях і здібностях.

Орієнтирами для оцінювання навчальних досягнень учнів (формувального і підсумкового) є окреслені в цьому документі очікувані результати навчання, об'єднані за галузями та проіндексовані відповідно до обов'язкових результатів навчання Державного стандарту початкової освіти.

Опис інструментарію оцінювання

Навчальні досягнення учнів у 3—4-му класах підлягають формувальному та підсумковому (тематичному та завершальному) оцінюванню. Формувальне оцінювання має на меті:

- відстежувати навчальний поступ учнів;
- вибудовувати індивідуальну траєкторію розвитку дитини;
- діагностувати досягнення на кожному з етапів навчання;

- вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню;
- аналізувати реалізацію освітньої програми та Державного стандарту початкової освіти, ухвалювати рішення щодо корегування навчальної програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини;
- запобігати побоюванням дитини помилитися;
- плекати впевненість у власних можливостях і здібностях.

Оцінювання у 3-4 класах здійснюється **рівневою оцінкою** за вибором закладу загальної середньої освіти на підставі **рішення педагогічної ради**.

Оцінювання - процес отримання даних про стан сформованості результатів навчання учнів, аналіз отриманих даних та формулювання на його основі суджень про об'єкт, який оцінюють. Оцінювання здійснюється з **метою** створення сприятливих умов для розвитку талантів і здібностей кожного здобувача освіти, формування у них компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей та потреб, а також визначення ступеня якості освітнього процесу та шляхів підвищення його ефективності.

Оцінювання - рівноправна взаємодія учасників освітнього процесу, спрямована на формування суб'єктної позиції учня/учениці через активне залучення його/її до самооцінювання/взаємооцінювання і прийняття рішень щодо подальшої навчальної діяльності.

Оцінювання ґрунтується на **принципах** дитиноцентризму, об'єктивності, доброчесності, справедливості, неупередженості, систематичності, критеріальності, гнучкості, перспективності, диференційованості та конфіденційності, а також плановості, чіткості, прозорості, відкритості, доброзичливості.

Основними функціями оцінювання є формувальна, діагностувальна, мотиваційно - стимулювальна, розвивальна, орієнтувальна, коригувальна, прогностична, констатувальна, виховна. Відповідно до мети оцінювання **пріоритетними** є **формувальна та діагностувальна функції оцінювання**.

Об'єктами оцінювання є:

- результати навчання учня/учениці, (це знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти і оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів) у тому числі процес їх досягнення ним/нею;

- об'єктивні результати навчання (знання про предмети і явища навколишнього світу, взаємозв'язки і відношення між ними, уміння та навички оперувати знаннями, уміння застосовувати набутий досвід навчальних дій, досвід творчої діяльності, що відображено в обов'язкових/очікуваних результатах навчання, визначених в освітній програмі закладу загальної середньої освіти) та **особистісні надбання учня/учениці** (активність, ініціативність; старанність, наполегливість; комунікабельність, здатність співпрацювати; самостійність, відповідальність; ціннісні ставлення), які він/вона виявляє у процесі досягнення результату навчання.

Залежно від дидактичної мети й пріоритетної функції оцінювання, особливостей змісту навчального предмета / інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом у цілому та етапу опанування очікуваним результатом навчання, зокрема отримання даних, пропонуємо здійснювати під час різних видів навчально-пізнавальної діяльності учнів, яка може бути: за формою - індивідуальною, груповою, фронтальною; за способом виконання - усною (бесіда, розповідь, переказ, діалог тощо), письмовою (окремі навчальні завдання, у тому числі тестові, компетентнісні завдання, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні роботи), практичною (дослід, практична робота, навчальний проект, учнівське портфоліо, спостереження, робота з картами, заповнення таблиць, побудова схем, моделей тощо), програмованою (з використанням електронних засобів навчання, дозволених для використання в закладах загальної середньої освіти). З урахуванням опрацьованого програмового матеріалу відповідно до календарно-тематичного плану та готовності учнів виконувати завдання вчитель самостійно може визначати форму, спосіб, зміст, час виконання навчально-пізнавальної діяльності і фіксувати їх у планах-конспектах уроків/занять.

За отриманими даними про результати навчання, на основі їх аналізу залежно від дидактичної мети й пріоритетної функції оцінювання, пропонуємо визначати **оцінку** як показник досягнень навчально-пізнавальної діяльності учня/учениці.

Оцінювальне судження називаємо **вербальною оцінкою**, оцінювальне судження із зазначенням рівня результату - **рівневою оцінкою**.

Вербальну і рівневу оцінки можуть виражатися як усно, так і письмово. Характеризується процес навчання та його результати доброзичливими, лаконічними, чіткими, об'єктивними, конкретними оцінювальними судженнями. Рівень результату навчання визначається з урахуванням динаміки його досягнень та позначається буквами: "початковий" (П), "середній" (С), "достатній" (Д), "високий (В)".

Формувальне оцінювання розпочинається з перших днів навчання у школі і **триває постійно**.

Алгоритм діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання.

1. Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей.
2. Визначення разом з учнями критеріїв оцінювання.
3. Формування суб'єктної позиції учнів у процесі оцінювання.
4. Створення умов для формування умінь учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія).
5. Корегування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання.

Результати формувального оцінювання рекомендується виражати **вербальною оцінкою учителя/учнів**, що характеризують процес навчання та досягнення учнів.

Система оцінювання

Оприлюднюйте критерії оцінювання до кожного завдання. Так учні наперед розумітимуть, як та за яким принципом формується оцінка.

Давайте зворотній зв'язок. Практика показує, що в умовах дистанційного навчання найменші учні найбільше потребують детальних роз'яснень та зворотного зв'язку. Негативна оцінка може не дати достатньо інформації для учнів, натомість після пояснення, за що вона отримана, учень зможе порефлексувати про свої помилки.

Не обмежуйте в часі. Учні мають різну динаміку роботи в онлайн-режимі. А в когось може повільніше працювати комп'ютер чи інтернет. Тому завдання, обмежені в часі, не рекомендовані для оцінювання результатів навчання учнів.

Шукайте альтернативи. Звичні тестові завдання в умовах дистанційного навчання корисні для саморефлексії учнів. А для контрольних завдань ліпше знайти альтернативні форми, як-от тематичне есе, творче завдання тощо.

Формулювання оцінювальних суджень, визначення рівня результату навчання здійснюється на основі [Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти](#). Додаток 2.

Додаток № 1
до освітньої програми І ступеня

**Навчальний план
початкової школи (3-4 класи) з українською мовою навчання**

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень			
Інваріантна складова	3-А	3-Б	4-А	4-Б
Українська мова	5	5	5	5
Англійська мова	3	3	3	3
Математика	4	4	4	4
Інтегрований курс «Я досліджую світ»:	7	7	7	7
-мовно –літературна галузь	2	2	2	2
-математична	1	1	1	1
-природнича	1	1	1	1
-технологічна галузь	1	1	1	1
-соціальна і здоров'язбережувальна	1	1	1	1
-громадянська та історична галузь	1	1	1	1
Інформатика	1	1	1	1
Образотворче мистецтво	1	1	1	1
Музичне мистецтво	1	1	1	1

Фізична культура:	3	3	3	3
Усього				
Разом (з фізичною культурою)	22+3	22+3	22+3	22+3
<u>Варіативна складова</u> Індивідуальні консультації	1	1	1	1
Гранично допустиме навантаження на учня	23	23	23	23
Використано	26	26	26	26

Додаток 2

ОРІЄНТОВНА РАМКА
оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів
загальної середньої освіти

Рівень результатів навчання	Характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
Високий	Учень/учениця виконує навчальні завдання на продуктивно-творчому рівні реалізації навчальної діяльності у змінених з певним ускладненням (стосовно типової) навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій: визначає самостійно об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх та взаємопов'язані з ними об'єкти; характеризує об'єкти, визначає їх спільні й відмінні ознаки, властивості; установлює причиново-наслідкові зв'язки між об'єктами; класифікує об'єкти; застосовує й комбінує для досягнення результатів завдань набуті складники компетентностей; знаходить за власною ініціативою необхідну додаткову інформацію з доступних джерел, узагальнює її; оцінює достовірність інформації; перетворює почуту/побачену/прочитану інформацію у графічну

	(малюнок, таблицю, схему, діаграму) / текстову; прогнозує можливий результат, пропонує/випробовує різні способи виконання завдання; за потреби ставить запитання, що стосуються об'єктів завдань, і пропонує відповіді на них; підтримує дискусію щодо способів та результатів виконання завдань; співвідносить результати виконання завдань з припущеннями, робить висновок про досягнення результатів; обґрунтовує способи виконання завдань та їх результати; аналізує й оцінює їх, самостійно визначає раціональний спосіб/способи подолання виявленого утруднення, планує подальші навчальні дії
Достатній	Учень/учениця виконує навчальні завдання на продуктивному рівні реалізації навчальної діяльності в аналогічних типовим навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій: визначає самостійно об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх; називає самостійно істотні ознаки об'єктів, визначає спільні й відмінні ознаки, властивості об'єктів; угруповує об'єкти; установлює причиново-наслідкові зв'язки між об'єктами; застосовує для досягнення результатів завдань набуті складники компетентностей; знаходить за власною ініціативою необхідну інформацію; перетворює почуту/побачену/прочитану інформацію у графічну (малюнок, таблицю, схему)/текстову; пояснює спосіб/способи виконання навчальних дій; дотримується послідовності пояснення; за потреби ставить запитання, що стосуються об'єктів завдань; ілюструє розуміння прикладами; контролює дотримання алгоритму дій, перевіряє результати виконання завдань можливими способами, робить висновок про досягнення результатів; визначає утруднення/помилки, знаходить спосіб подолання виявленого утруднення за наданими орієнтирами, самостійно виправляє помилки
Середній	Учень/учениця виконує навчальні завдання на репродуктивному рівні реалізації навчальної діяльності у типових навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій: визначає об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх; для досягнення результату потребує уточнень завдання; називає істотні ознаки об'єктів, установлює спільні й відмінні ознаки, властивості об'єктів, угруповує об'єкти відповідно до умови за наданими орієнтирами/уточненнями в процесі діалогу з учителем/однокласниками; відтворює навчальні дії за алгоритмом/схемою, водночас потребує роз'яснень для досягнення результату; знаходить інформацію у запропонованих джерелах; перетворює почуту/побачену/прочитану інформацію у графічну (малюнок, таблицю)/текстову за зразками/за допомогою вчителя;

	коментує навчальні дії короткими реченнями з опорою на орієнтири (пам'ятку, зразок тощо); наводить приклади; перевіряє спосіб і результат виконання завдань за зразком, констатує правильність/неправильність результату; визначає утруднення/помилки, долає виявлене утруднення / виправляє помилки з допомогою вчителя/однокласників.
Початковий	Учень/учениця виконує навчальні завдання на рівні копіювання зразків після детального кількарядового їх пояснення учителем за допомогою таких навчальних дій: розпізнає і називає об'єкти, про які йдеться в завданнях, за наданими орієнтирами; називає окремі ознаки об'єктів; відтворює окремі операції навчальних дій для досягнення результату, зокрема копіює зразок; знаходить інформацію у запропонованому джерелі за наданим орієнтиром (малюнком, ключовим словом, порядковим номером речення тощо); відтворює частини почутої/побаченої/прочитаної інформації усно / за допомогою малюнка; коментує окремі операції короткими репліками на основі пропонованих запитань; співвідносить результат виконання завдання із зразком; констатує за підказкою правильність/неправильність результату

Джерела

1. Присяжнюк Н.І. Форми організації навчально-виховного процесу в початкових класах.
2. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи: Підручник для студентів педагогічних факультетів. – К.: Абрис, 1997.
3. https://library.udpu.edu.ua/library_files/psuh_pedagog_probl_silsk_shkolu/2/visnuk_5.pdf

**Освітня програма для 5-6 класів (адаптаційний цикл),
7 класів (цикл базового предметного навчання базової середньої освіти),
8-9 класів
Ніжинської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №7
Ніжинської міської ради Чернігівської області**

Пояснювальна записка

**Освітня програма
для 5-6 класів (адаптаційний цикл),
7 класів (цикл базового предметного навчання базової середньої освіти),
8-9 класів**

Освітня програма для 5-6, 7 класів розроблена на основі [Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. №898](#), [наказу МОНУ №235 від 19.02.2021](#) «Про затвердження Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти»

Навчальний план для 8-9 класів розроблено на основі Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти, затвердженої [наказом МОНУ № 405 від 20.04.2018 року «Про затвердження Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти II ступеня»](#), для 9-А, 9-Б класів – таблиця 1 до Типової освітньої програми (Навчальний план для закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою); для 8-А, 8-Б – таблиця 10 до Типової освітньої програми (Навчальний план закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою і вивченням двох іноземних мов).

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах. (Додатки 1,2,3,4).

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року. Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з [додатком 2](#) до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року [№ 8](#) (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

Загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі базової середньої освіти

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень та рік		
	Навчальне навантаження	5 клас	6 клас
Мовно - літературна	на тиждень	13	13
	на рік	455	455
Математична	на тиждень	5	5
	на рік	175	175
Природнича	на тиждень	2	2
	на рік	70	70
Соціальна і здоров'язбережувальна	на тиждень	2	2
	на рік	70	70
Громадянська та історична	на тиждень	1	1,5
	на рік	35	52,5
Технологічна	на тиждень	2	
	на рік	70	70
Інформатична	на тиждень	1,5	1,5
	на рік	52,5	52,5
Мистецька	на тиждень	2	2
	на рік	70	70
Фізична культура	на тиждень	3	3
	на рік	105	105
Усього	на тиждень	31,5	32
	на рік	1102,5	1120

Загальний обсяг навчального навантаження 7 класи (цикл базового предметного навчання базової середньої освіти)

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень та рік	
	Навчальне навантаження	7 клас
Мовно - літературна	на тиждень	10
	на рік	350
Математична	на тиждень	5
	на рік	175
Природнича	на тиждень	7,5
	на рік	262,5
Соціальна і здоров'язбережувальна	на тиждень	1,5
	на рік	52,5
Громадянська та історична	на тиждень	2
	на рік	70
Технологічна	на тиждень	1
	на рік	35
Інформатична	на тиждень	2

	на рік	70
Мистецька	на тиждень	2
	на рік	70
Фізична культура	на тиждень	3
	на рік	105
Усього	на тиждень	34
	на рік	1190

Загальний обсяг годин у 8-их класах – 2275 годин, у 9- их класах – 2310 годин

Навчальний план розроблено на основі [наказу МОНУ №235 від 19.02.2021](#) р. «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» Додатки 1,10.

Опис очікуваних результатів навчання

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які мають реалізувати педагоги у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Очікувані результати
1	Спілкування державною мовою	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.

		Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задач; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.

		Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Виокремлюються в навчальних програмах такі наскрізні лінії ключових компетентностей:

- «Екологічна безпека й сталий розвиток»,
- «Громадянська відповідальність»,
- «Здоров'я і безпека»,
- «Підприємливість і фінансова грамотність».

Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими над

предметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються над предметні, між класові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Громадянська відповідальність	Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.

Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.
--	--

Модельні навчальні програми

Модельні навчальні програми затверджені [наказом МОН №795 від 12.07 2021 року](#) «Про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» модельним навчальним програмам для закладів загальної середньої освіти»

1. [Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти](#) (авт. Голуб Н. Б., Горошкіна О. М.).
2. [Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти](#) (авт. Яценко Т.О., Качак Т.Б., Кизилова В. В., Пахаренко В. І., Дячок С.О., Овдійчук Л. М., Слижук О.А., Макаренко В. М., Тригуб І. А.).
3. [Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти](#) (авт. Ніколенко О., Ісаєва О., Клименко Ж., Мацевко-Бекерська Л., Юлдашева Л., Рудніцька Н., Туряниця В., Тіхоненко С., Вітко М., Джангобекова Т.).
4. [Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти](#) (авт. Редько В.Г. Шаленко О.П., Сотникова С.І. Коваленко О.Я. Коропецька (І. Б. Якоб О.М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.).
5. [Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти](#) (авт. Мерзляк А. Г. Номіровський Д.А., Пихтар М. П., Рубльов Б. В., Семенов В. В., Якір М. С.).
6. [Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи \(інтегрований курс\)» для закладів загальної середньої освіти](#) (авт. Коршевнік Т. В.).
7. [95. Модельна навчальна програма "Географія. 6–9 класи."](#) (Запотоцький С. П., Карпюк Г. І. та ін.)
8. [Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи \(інтегрований курс\)» для закладів загальної середньої освіти](#) (авт. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Лаврентьєва І. В., Хомич О. Л.).
9. [Модельна навчальна програма «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти](#) (авт. Ашортія Є., Бакка Т., Желіба О., Козіна Л., Мелещенко Т., Щупак І.).
10. [Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти](#) (авт. Гісем О. В., Мартинюк О. О.)
11. [Модельна навчальна програма «Історія України. Всесвітня історія. 6 клас» для закладів загальної середньої освіти](#) (автори Олександр Гісем, Олександр Мартинюк, Наталія Сорочинська, Ольга Гісем, Ярослав Василенко)
12. [Модельна навчальна програма. «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти](#) (авт. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакоцько В. В.). :
12. [Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти](#) (авт. Ходзицька І. Ю, Горобець О. В, Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М.).
13. [Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» \(інтегрований курс\) для закладів загальної середньої освіти](#) (авт. Масол Л. М., Просіна О. В.).

Модельні програми для 7 их класів НУШ

Назва програми	Клас	Наказ МОН про затвердження
----------------	------	----------------------------

Модельна навчальна програма «Українська мова. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Голуб Н.Б., Горошкіна О.М.)	7	Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883
«Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А., Тригуб І. А.)	7	Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883
Модельна навчальна програма «Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.)		Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795
Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.)	7	Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795
«Зарубіжна література. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (у редакції 2023 року) (автори Ніколенко О. М., Ісаєва О. О., Клименко Ж. В., Мацевко-Бекерська Л. В., Юлдашева Л. П., Рудніцька Н. П., Туряниця В. Г., Тихоненко С. О., Вітко М. І., Джангобекова Т. А.)	7	Наказ Міністерства освіти і науки України від 10 жовтня 2023 року № 1226
«Історія України. 7—9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Гісем О. В., Бойко В. І., Василенко Я. Л., Даниленко В. М., Мартинюк О. О., Охредько О. Е., Сирцова О. М., Тарасюк Т. Д.)	7	Наказ Міністерства освіти і науки України від 27 листопада 2023 року № 1449
«Всесвітня історія. 7—9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Гісем О. В., Бойко В. І., Василенко Я. Л., Даниленко В. М., Мартинюк О. О., Охредько О. Е., Сирцова О. М.)	7	Наказ Міністерства освіти і науки України від 27 листопада 2023 року № 1449
Модельна навчальна програма «Мистецтво. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Масол Л. М.)	7	Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.09.2023 № 1090
Модельна навчальна програма «Алгебра. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Мерзляк А. Г., Номіровський Д. А., Пихтар М. П., Рубльов Б. В., Семенов В. В., Якір М. С.)	7	Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795, у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.02.2022 № 143
Модельна навчальна програма «Геометрія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Мерзляк А. Г., Номіровський Д. А., Пихтар М. П., Рубльов Б. В., Семенов В. В., Якір М. С.)	7	Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795, у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.02.2022 № 143
Модельна навчальна програма «Біологія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Балан П. Г., Кулініч О. М., Юрченко Л. П.)	7	Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.09.2023 № 1090
Модельна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р., Гільберг Т. Г., Даценко Л. М.)	7	Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795) (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.02.2022 № 143)
Модельна навчальна програма «Хімія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Григорович О. В.)	7	Наказ Міністерства освіти і науки України від 27.12.2023 № 1575

Модельна навчальна програма «Інформатика. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В.)	7	Наказ Міністерства освіти і науки України від 16 серпня № 1001
Модельна навчальна програма «Технології. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авторки Ходзицька І. Ю., Горобець О. В., Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М.)	7	Наказ Міністерства освіти і науки України від 16 серпня № 1001
Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Андрук Н. В., Лаврентьєва І. В., Хомич О. Л.)	7	Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883
Модельна навчальна програма «Фізична культура. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Баженов Є. В., Коломоець Г. А., Боляк А. А., Дутчак М. В., Дніпров О. С., Бідний М. В., Ребрина А. А., Дерев'янко В. В., Малечко Т. А., Омеляненко І. О., Волкова І. В., Педан О. С. та інші)	7	Наказ Міністерства освіти і науки України від 24 липня 2023 року № 883

Навчальні програми 8-9 класів

Назва програми	Клас	Наказ МОН про затвердження
Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Українська мова. 5-9 класи»	8,9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Українська література. 5-9 класи»	8,9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Зарубіжна література. 5-9 класи» (колектив авторів, керівник колективу Ніколенко О.М.)	8,9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. Всесвітня історія. 5-9 класи». Програма зі змінами, внесеними наказом МОН «Про внесення змін до навчальних програм з історії України для 5-9 та 10-11 класів закладів загальної середньої освіти» від 21.02.2019 № 236	8,9	Наказ МОН від 21.02.2019 № 236
Навчальна програма з основ правознавства для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Ремех Т.О., Муза О.В., Євтушенко Р.І., Сутковий В.Л., Зорнік Т.Є., Лоха Л.О., Силенко В.В.)	9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Математика. 5–9 класи» (колектив авторів)	5-9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Біологія. 6-9 класи» (колектив авторів)	8-9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Географія.	8-9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
Фізика. 7-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	8-9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804

Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Хімія. 7-9 класи» (колектив авторів)	8,9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
Трудове навчання. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів	8,9	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Інформатика. 5–9 класи» (для учнів, які вивчали інформатику в 2-4 класах) (колектив авторів)	8,9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Основи здоров'я. 5-9 класи» (колектив авторів)	8,9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізична культура. 5-9 класи» (колектив авторів)	8,9	Наказ МОН України від 07.06.2017 № 804

Форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок. Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо. З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання. Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу. Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу

групу. Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань). Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів. У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти та відображаються в освітній програмі закладу освіти. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

За потреби заклад освіти може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладу освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, зокрема тих, що забезпечують здобуття освіти за мережевою формою здобуття освіти. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується батьками.

Методи навчання

Педагоги закладу інтегрують методи різних груп, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної мети. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності; контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (само корекції, взаємо корекції). За ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: бінарні, інтегровані (універсальні) методи. Словесні методи - розповідь-пояснення, бесіду, лекцію; наочні методи - ілюстрація, демонстрація. Практичні методи: досліди, вправи, навчальна праця. Лабораторні та практичні роботи, твори, реферати учнів. Широко використовуються індуктивні методи (вид узагальнення, який пов'язаний із передбаченням спостережень та експериментів на основі даних досвіду). На практиці індукція втілюється у принципі: від часткового до загального, від конкретного до абстрактного. Дедуктивний метод активніше розвиває абстрактне мислення, сприяє засвоєнню навчального матеріалу на основі узагальнень. Творчі, проблемно-пошукові методи визначають порівняно вищий щабель процесу навчання. Проблемно-пошукова методика, на відміну від репродуктивної, пояснювально-ілюстративної, має спиратися на самостійну, творчу пізнавальну діяльність учнів. Методи стимулювання інтересу до навчання базуються на створенні ситуації інтересу при викладанні

того чи іншого матеріалу (використання пізнавальних ігор, цікавих пригод, гумористичних уривків, перегляд навчальних телепередач, кінофільмів). Пізнавальні ігри як метод набувають великого значення для стимулювання та формування інтересу до знань. В умовах демократизації та гуманізації процесу навчання й виховання значну роль відіграють диференційований та індивідуальний підходи, ситуація успіху в навчанні для учнів середнього рівня, що є стимулом для учнів, яким педагог допомагає вийти на вищий рівень навчальних досягнень, проводячи індивідуальні консультації, додаткові заняття. Методи стимулювання обов'язку й відповідальності. Ідеальне навчання засноване лише на інтересі, без оцінок, щоденного оцінювання. Новатором у такому підході до навчання є грузинський педагог Ш. Амонашвілі. Головне в цьому методі - привчити дитину жити не тільки за стимулом «хочеться», а й за стимулом «треба», «необхідно». Роз'яснення мети навчального предмета - метод стимулювання, основним правилом якого є: **«Це згодиться в житті», «Без цього не можна бути освіченою та культурною людиною», «У майбутньому це стане тобі необхідним»**. Вимоги до вивчення предмета (орфографічні, дисциплінарні, організаційно-педагогічні). Їх виконання привчає учнів до дисциплінованості, що є головним у використанні цих методів; заохочення в навчанні: оцінка учня за успіхи, усне схвалення та готовність педагога прийти на допомогу. Внутрішній закон кожного педагога - не користуватись антипедагогічними прийомами.

Опис інструментарію оцінювання

Реформування загальноосвітніх навчальних закладів відповідно до Закону «Про загальну середню освіту» передбачає реалізацію принципів гуманізації, демократизації освіти, методологічну переорієнтацію процесу навчання на розвиток особистості учня, формування його компетенцій.

Відповідно до цього змінюються й підходи до оцінювання навчальних досягнень школярів. Оцінювання має ґрунтуватись на позитивному принципі, що, насамперед, передбачає врахування рівня досягнень учня, а не ступеня його невдач.

Оцінювання навчальних досягнень учнів: **поточне формувальне оцінювання** (оцінювання для навчання) та **підсумкове оцінювання** (семестрове, річне). Педагогічна рада закладу може ухвалити рішення про здійснення проміжного оцінювання результатів навчання з окремих предметів.

Поточне формувальне оцінювання

Поточне формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання за групами результатів. Воно забезпечить наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової і базової середньої освіти.

Алгоритм діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання:

- формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (наприклад, заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо);
- інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року;

- поступове залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності;
- надання учням зворотного зв'язку у письмовій, усній або електронній формі, щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей.
- створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія).
- корегування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.
- використання само оцінювання та взаємо оцінювання.

Підсумкове оцінювання

Підсумковому оцінюванню (семестровому) підлягає оцінювання груп результатів з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану. Педагогічна рада закладу загальної середньої освіти може ухвалювати рішення про оцінювання результатів навчання складників вибіркового освітнього компонента.

Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснюють відповідно до вимог модельних навчальних програм із застосуванням таких основних форм та способів:

- усного опитування;
- спостереження;
- аналізу портфоліо;
- письмових завдань;
- практичних завдань;
- завдань з використанням ІТ;
- само оцінювання, взаємо оцінювання;
- комплексного, що поєднує різні способи і засоби оцінювання.

Підсумкове оцінювання за семестр здійснюється за групами результатів, навчання, що передбачені Критеріями оцінювання за освітніми галузями з урахуванням різних форм і видів навчальної діяльності.

Підсумкове оцінювання за рік не здійснюється. Річну оцінку виставляється на підставі загальних оцінок за I та II семестри, або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня / учениці протягом року.

Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню.

Відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів (вихованців), які виявили бажання підвищити

результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення.

Наказом керівника закладу створюється комісія та затверджується графік і порядок проведення оцінювання. Члени комісії готують завдання, що погоджує педагогічна рада навчального закладу. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову. У разі, якщо учневі / учениці не вдалося підвищити результати, запис у колонку «Скоригована» у класному журналі не роблять. За результатами оцінювання керівник закладу освіти видає відповідний наказ.

Коригування річної оцінки здійснюють шляхом коригування семестрової оцінки за I та/або II семестр відповідно до п. п. 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (зі змінами).

Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі / учениці, його / її батькам (іншим законним представникам).

Відомості, отримані під час підсумкового та, у разі застосування, проміжного, оцінювання результатів навчання, застосовують у формуальному оцінюванні, зокрема, для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед учнем / ученицею, та коригування освітнього процесу.

Критерії та шкала оцінювання

Оцінювання зорієнтоване на визначені Державним стандартом базової середньої освіти **ключові компетентності та наскрізні вміння** й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. В оцінюванні навчальних досягнень учнів використовуються такі **категорії критеріїв**:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Під час оцінювання навчальних досягнень враховується дотримання учнями **принципів доброчесності**, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем / ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

У визначенні рівня досягнення учнями результатів навчання застосовується Орієнтовна рамка оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти (**Додаток [2]**). Навчальні досягнення учнів характеризують за чотирма рівнями: початковий, середній, достатній, високий.

Результати річного оцінювання відображають у свідоцтві досягнень, яке видають учневі / учениці в кінці навчального року, за системою (шкалою), визначеною законодавством.

Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти, у першому семестрі 5-го класу підсумкове та, у разі застосування, проміжне оцінювання результатів навчання учнів

може здійснювати за рівневою шкалою, а його результати позначати словами або відповідними літерами: «початковий (П)», «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)», та супроводжувати вербальною характеристикою з орієнтацією на досягнення учня / учениці (а не на помилки або невдачі).

При переході від підсумкового оцінювання за рівневою шкалою в І семестрі до оцінювання за бальною шкалою в ІІ семестрі при виставленні річної оцінки, орієнтування робити на оцінку за ІІ семестр, а можливу різницю між рівнями результатів навчання у І та ІІ семестрах враховувати шляхом виставлення річної оцінки, що відповідає вищому показнику.

Якщо рівень результатів навчання учня / учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня / учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

Додаток 1

Навчальний план для 5-А, 5-Б, 6-А, 6-Б класів (адаптаційний цикл) з навчанням українською мовою і вивченням двох іноземних мов

Освітня галузь	Предмети	Кількість годин			
		5-А	5-Б	6-А	6-Б
Мовно - літературна	Українська мова	4	4	4	4
	Українська література	2	2	2	2
	Зарубіжна література	1,5	1,5	1,5	1,5
	Англійська мова	3,5	3,5	3,5	3,5
	Німецька мова	2	2	2	2
Математична	Математика	5	5	5	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	1,5	1,5	1,5	1,5
	Географія	-	-	1,5	1,5
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	0,5	0,5	0,5	0,5
	Етика	0,5	0,5	0,5	0,5
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	1	1,5	1,5
Інформатична	Інформатика	1	1	1	1
Технологічна	Технології	1	2	1	1
Мистецька	Образотворче мистецтво	0,5	0,5	0,5	0,5
	Музичне мистецтво	0,5	0,5	0,5	0,5

Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	3
Разом		24,5+3	28+3	26,5+3	26,5+3
Гранично допустиме навантаження		28+3	28+3	31+3	31+3
Використано		27,5	27,5	29,5	29,5

Додаток 2

Навчальний план основної школи (7-А, 7-Б) (цикл базового предметного навчання базової середньої освіти) з навчанням українською мовою і вивченням двох іноземних мов.

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		7-А	7-Б
Мовно літературна	Українська мова	3	3
	Українська література	2	2
	Англійська мова	3,5	3,5
	Німецька мова	2	2
	Зарубіжна література	1,5	1,5
Громадянська і історична	Історія України	1	1
	Всесвітня історія	1	1
Мистецька	Музичне мистецтво	0,5	0,5
	Образотворче мистецтво	0,5	0,5
Математична	Алгебра	3	3
	Геометрія	2	2
Природнича	Біологія	2,5	2,5
	Географія	2	2
	Фізика	2	2
	Хімія	1	1
Інформатична	Інформатика	2	2
Технологічна	Технології	1	1
Соціальна і здоров'язбережувальна	Здоров'я, безпека, добробут	1	1
Фізична культура	Фізична культура	3	3
Разом		31,5+3	31,5+3

Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації			
Гранично допустиме навантаження		32	32
Використано		35	35

Друга іноземна мова (не менше двох годин на тиждень) включається до навчального плану освітньої програми за вибором закладу освіти як вибірковий освітній компонент за рахунок перерозподілу навчальних годин інших освітніх галузей

Додаток 3

Навчальний план основної школи (8-А, 8-Б класи) з навчанням українською мовою і вивченням двох іноземних мов

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		8-А	8-Б
Мови і літератури	Українська мова	2	2
	Українська література	2	2
	Англійська мова	2+3	2
	Німецька мова	2	2
	Зарубіжна література	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1
	Основи правознавства	-	-
Мистецтво	Музичне мистецтво	-	-
	Образотворче мистецтво	-	-
	Мистецтво	1	1
Математика	Алгебра	2	2
	Геометрія	2	2
Природознавство	Біологія	2	2
	Географія	2	2
	Фізика	2	2
	Хімія	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1
	Інформатика	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1
	Фізична культура	3	3
Разом		29,5+3	29,5+3
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації			
Гранично допустиме навантаження		33	33
Використано		32,5	32,5

Додаток 4

Навчальний план основної школи (9-А, 9-Б класи) з навчанням українською мовою

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		9-А	9-Б
Мови і літератури	Українська мова	2	2
	Українська література	2	2
	Англійська мова	3	3
	Зарубіжна література	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1
	Основи правознавства	1	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	-	-
	Образотворче мистецтво	-	-
	Мистецтво	1	1
Математика	Алгебра	2	2
	Геометрія	2	2
Природознавство	Біологія	2	2
	Географія	1,5	1,5
	Фізика	3	3
	Хімія	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1
	Інформатика	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1
	Фізична культура	3	3
Разом		30+3	30 +3
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації			
Гранично допустиме навантаження		33	33
Використано		33	33

**Освітня програма для
профільних 10 - 11 класів
Ніжинської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №7
Ніжинської міської ради Чернігівської області**

Пояснювальна записка

Метою профільної середньої освіти є розвиток особистості здобувачів освіти, формування компетентностей, необхідних для їхньої стійкості, самостійності, відповідальності, комунікації та взаємодії з іншими, соціалізації та громадянської активності, підприємливості, свідомого вибору подальшого життєвого шляху, ціложиттєвої освіти, трудової діяльності та самореалізації, виховання шанобливого ставлення до національних та культурних цінностей українського народу на засадах патріотизму та усвідомлення власної ідентичності, родини, суспільства, довкілля, природи з позицій наукового світогляду та принципів сталого розвитку.

Освітня програма ліцейних класів ІІІ ступеня (профільна середня освіта) розроблена на виконання [Закону України «Про освіту»](#) та [постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1392](#) «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти, наказу МОНУ [№1493](#) від 28.11.2019 року «Про Внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня», наказу №1303 від 16.10.2019 «Про затвердження Стандарту спеціалізованої освіти наукового спрямування»

10 класи мають такі профілі навчання:

- 1) природничий: біологічна галузь знань;
- 2) техніко-технологічний: інформаційна галузь знань;
- 3) суспільно-гуманітарний: філологічна галузь знань;
- 4) суспільно-гуманітарний: історична галузь знань.

Профільне навчання здійснюється на основі поглибленого вивчення окремих предметів та перерозподілу годин між освітніми галузями базового навчального плану, затвердженого відповідним стандартом загальної середньої освіти. Кількість годин для вивчення профільного предмета складається з кількості годин, відведених навчальним планом на вивчення відповідного базового предмета, до яких додається необхідна кількість годин із відведених Навчальним планом на вивчення профільних предметів. Кількість годин для вивчення профільного предмету може збільшуватися або зменшуватися закладом з урахуванням здібностей та освітніх потреб здобувачів освіти з **орієнтацією на продовження навчання на вищих рівнях освіти;**

Освітні профілі формуються шляхом вибору, що здійснюється здобувачами на основі аналізу власних потреб, готовності, уподобань та зацікавлень за сприяння педагогічної спільноти, що формує відповідні пропозиції змісту, підходів та методів організації освітнього процесу, зумовлені її баченням та спроможністю, очікуваннями батьків та громади, запитами засновників та суспільних пріоритетів.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство

- Мистецтво
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

Головними завданнями профільних класів є:

- 1) підготовка майбутньої, особистості, здатної до інноваційної діяльності, прийняття системних рішень, зокрема в критичних ситуаціях;
- 2) провадження освітньої діяльності на основі підходів дослідно-орієнтованого навчання, спрямованої на залучення та підготовку учнівської молоді до наукової і науково-технічної діяльності;
- 3) забезпечення здобуття освіти відповідно до Державного стандарту загальної середньої освіти та стандарту спеціалізованої освіти наукового спрямування, у тому числі завдяки системній роботі з використання завдань та досліджень високого рівня складності (олімпіадних, турнірних, проектно-конкурсних тощо);
- 4) забезпечення поглибленого вивчення профільних предметів та набуття компетентностей, необхідних для подальшої наукової і науково-технічної діяльності;
- 5) навчання на засадах загальнонаціональних цінностей, формування громадянської позиції, власної гідності, патріотичного виховання, академічної доброчесності;
- 6) пошук і відбір для навчання обдарованих дітей, які виявляють здібності до навчально-дослідницької, дослідницько-експериментальної, наукової, конструкторської, винахідницької, пошукової діяльності;
- 7) розроблення та впровадження нових освітніх технологій і форм організації освітнього процесу;
- 8) розвиток співпраці із закладами вищої освіти та науковими установами; залучення діячів науки, працівників підприємств, установ, організацій, представників професійних асоціацій відповідно до профілів класів до освітнього процесу, керівництва проектними групами учнів.

Навчальні плани профільних класів передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову, що є шкільним компонентом і задовольняє освітні потреби учнів та їх батьків.

Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

Форми організації освітнього процесу

Освітній процес у профільних класах поєднується з участю та підготовкою учнів до наукової, науково-технічної, навчально-дослідницької, дослідницько-експериментальної, конструкторської, винахідницької та пошукової діяльності відповідно до Стандарту спеціалізованої освіти наукового спрямування.

Освітній процес організовується в **безпечному освітньому середовищі**.

Організація освітнього процесу в ліцейних класах здійснюється **за очною формою**. В очному режимі, можлива організація навчання по змінах. За необхідності можливе переведення навчання на змішану форму.

Основні форми організації освітнього процесу в ліцейних класах є: очна, дистанційна, змішана; колективна, індивідуальна, парна, групова.

Головними типами окремих занять є: урок/заняття формування дослідницьких компетентностей; їхнього розвитку; перевірки та/або оцінювання досягнення означених компетентностей; їх корекції; інтегрований, комбінований урок/заняття тощо.

Формування знань учнів, крім уроку відповідного типу, можна проводити на **лекції, конференції, екскурсії** і т. д. Якщо досліджуваний матеріал ґрунтується на добре засвоєному раніше і добре викладений у підручнику, навчальних посібниках, викладач може провести з відповідної теми **конференцію**, організувати дискусію учнів. На формування знань учнів націлена й **випереджальна консультація**, що дозволяє викладачу розібрати вже вивчений на уроці матеріал з тими учнями, які його не засвоїли. З метою формування вмінь і навичок учнів, крім уроку, у закладі проводяться **навчально-практичні заняття**. Ця форма організації навчання, що цілеспрямовано поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт, найбільш ефективно сприяє досягненню поставленої мети. Відмінність навчально-практичного заняття від відповідного типу уроку - у його меншій регламентації й більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності.

Різного роду експериментальні завдання, передбачені програмою з природничих дисциплін, виконуються **на заняттях із практикуму**. На цих заняттях учні, використовуючи різноманітні прилади та інструменти, виконують різні експериментально-практичні роботи. Ця форма організації навчання спрямована на те, щоб озброїти учнів елементарними експериментально-практичними вміннями та навичками.

Повторення й систематизація знань, крім уроку відповідного типу, можуть проводитися у **формі оглядових лекцій, конференцій, екскурсій, консультацій**. Зокрема, **оглядова лекція** характеризується специфікою матеріалу для викладу, підбраного з урахуванням сформованих знань учнів. На цій лекції доцільно виділити стрижневі моменти теми, розділу. На **оглядовій конференції** обговорюються ключові положення вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Закріплення й удосконалювання знань можна, крім уроку відповідного типу, проводити на **семінарі, заключній конференції, екскурсії** тощо. Семінар як форма організації навчання об'єднує бесіду та дискусію учнів.

Заклучна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору.

Рекомендовано використовувати: заняття в музеї, екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні, інтегровані уроки, дискусійну панель, класи взаємонавчання, відеорепортажі, пресконференції, ділові ігри, конкурси, проекти тощо.

Наприклад, на навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із різними експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами, стендами, спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Контроль засвоєння учнями знань крім уроку може здійснюватися у формі **заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття, іспиту**. Практикуються заліки у формі суспільних оглядів знань із різних розділів вивченої тематики. Вони проводяться після попередньої підготовки учнів з окремих розділів програми. Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень засвоєння учнями знань, умінь і навичок.

Контрольні функції навчання реалізує також **олімпіада**, що припускає рішення найбільш допитливими та цілеспрямованими школярами оригінальних задач, виконання незвичайних, підвищеної складності завдань. У ході олімпіади виявляється загальний рівень викладання предмета й розвитку учнів.

Функцію контролю знань виконує й **навчально-практичне заняття**. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед викладачем.

Практичні заняття та заняття практикуму будуються з метою реалізації контрольних функцій навчання. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу перед учителем.

Ураховуючи, що в ліцейних класах освітня діяльність здійснюється на основі підходів дослідно-орієнтованого навчання, спрямованої на залучення та підготовку учнівської молоді до наукової і науково-технічної діяльності доречним є залучення діячів науки, працівників підприємств, установ, організацій, представників професійних асоціацій відповідно до профілю наукового ліцею до освітнього процесу. Формат наукових заходів: тижні наук, круглі столи, вебінари, майстер-класи, конференції, конкурси, виставки, турніри, дебати, зустрічі з науковцями тощо.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття повної загальної середньої освіти.

Здобувати профільну середню освіту можуть особи, які завершили здобуття базової середньої освіти. Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов. Заклад загальної середньої освіти III ступеня забезпечує здобуття повної загальної середньої освіти, розвиток дослідницької компетентності

здобувачів освіти відповідно до їхніх інтересів і профілю навчання, формування цінностей та особистісних якостей, що забезпечують дослідницьку культуру, академічну доброчесність, готовність до дослідницької діяльності та здійснює допрофесійну підготовку. Випускники закладу отримують свідоцтво про повну загальну середню освіту державного зразка.

Критерії на які звертається увага при відборі здобувачів освіти:

- **рівень мотивації до освоєння компетентностей**, що передбачені освітньою програмою ліцею;
- **рівень інтелектуальних здібностей**, які дозволять оволодіти основними компетентностями, визначеними програмою;
- **рівень академічних здібностей** здобувачів освіти, що визначає рівень їх загальних академічних здібностей; знань з окремих дисциплін, які є основою для освоєння освітньої програми ліцею;
- **рівень володіння іноземною мовою**, яка активно використовується на суспільно-гуманітарному профілі;
- **рівень володіння дослідницькими компетентностями**, що певним чином простежується через попередній досвід участі в інтелектуальній творчій та/або пошуковій діяльності;
- **рівень навчальних досягнень за курс базової школи** (середній, достатній, високий);
- **рівень володіння дослідницькими компетентностями**, що певним чином простежується через попередній досвід участі в інтелектуальній творчій та/або пошуковій діяльності;
- **рівню навчальних досягнень за курс базової школи** (середній, достатній, високий);

Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження по 10 класів складає – 1309,5 год.

По 11 класах - 1271 година

Очікувані результати навчання

Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями: мови і літератури; суспільствознавство; мистецтво; математика; природознавство; технології; здоров'я і фізична культура. Зміст кожної освітньої галузі структурується та реалізується за навчальними предметами. Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах, затверджених Міністерством освіти і науки України. Перелік програм подано в таблиці. Тексти навчальних програм розміщено на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України.

В рамках навчальних програм подано: очікувані результати навчання (знаннясвий, діяльнісний, ціннісний компоненти); пропонований зміст предмета; реалізації в змісті предмета наскрізних змістових ліній; внесок предмета у формування ключових компетентностей (компетентнісний потенціал предмета).

Типова освітня програма забезпечує досягнення учнями/ученицями результатів навчання, визначених Державним стандартом, і ключових компетенцій, визначених Законом України "Про освіту", Стандартом спеціалізованої освіти наукового спрямування. Наскрізними змістовими лініями є екологічна безпека та сталий розвиток,

громадянська відповідальність, здоров'я та безпека, підприємливість і фінансова грамотність. Відповідний навчальний зміст інтегрується в навчальні предмети (курси), які вивчають здобувачі освіти.

Основним засобом реалізації призначення профільного навчання є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм на рівні стандарту та на профільному рівні (відповідно до профілю навчання), що дасть змогу випускнику скласти зовнішнє незалежне оцінювання з предметів, обраних для подальшого навчання у виші та пов'язаних з майбутньою професією.

Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення

		іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.

		Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від

		статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних.

Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Наскрізними для всіх ключових компетентностей є такі вміння:

1) читати з розумінням, що передбачає здатність до емоційного, інтелектуального, естетичного сприймання і усвідомлення прочитаного, розуміння інформації, записаної (переданої) у різний спосіб або відтвореної технічними пристроями, що охоплює, зокрема, уміння виявляти приховану і очевидну інформацію, висловлювати припущення, доводити надійність аргументів, підкріплюючи власні висновки фактами та цитатами з тексту, висловлювати ідеї, пов'язані з розумінням тексту після його аналізу і добору контраргументів;

2) висловлювати власну думку в усній і письмовій формі, тобто словесно передавати власні думки, почуття, переконання, зважаючи на мету та учасників комунікації, обираючи для цього відповідні мовленнєві стратегії;

3) критично і системно мислити, що виявляється у визначенні характерних ознак явищ, подій, ідей, їх взаємозв'язків, умінні аналізувати та оцінювати доказовість і

вагомість аргументів у судженнях, зважати на протилежні думки та контраргументи, розрізняти факти, їх інтерпретації, розпізнавати спроби маніпулювання даними, використовуючи різноманітні ресурси і способи оцінювання якості доказів, надійності джерел і достовірності інформації;

4) логічно обґрунтовувати позицію на рівні, що передбачає здатність висловлювати послідовні, несуперечливі, обґрунтовані міркування у вигляді суджень і висновків, що є виявом власного ставлення до подій, явищ і процесів;

5) діяти творчо, що передбачає креативне мислення, продукування нових ідей, добросовісне використання чужих ідей та їх доопрацювання, застосування власних знань для створення нових об'єктів, ідей, уміння випробовувати нові ідеї;

6) виявляти ініціативу, що передбачає активний пошук і пропонування рішень для розв'язання проблем, активну участь у різних видах діяльності, їх ініціювання, прагнення до лідерства, уміння брати на себе відповідальність;

7) конструктивно керувати емоціями, що передбачає здатність розпізнавати власні емоції та емоційний стан інших, сприймати емоції без осуду, адекватно реагувати на конфліктні ситуації, розуміти, як емоції можуть допомагати і заважати в діяльності, налаштовуючи себе на пошук внутрішньої рівноваги, конструктивну комунікацію, зосередження уваги, продуктивну діяльність;

8) оцінювати ризики, що передбачає вміння розрізняти прийнятні і неприйнятні ризики, зважаючи на істотні фактори;

9) приймати рішення, що передбачає здатність обирати способи розв'язання проблем на основі розуміння причин та обставин, які призводять до їх виникнення, досягнення поставлених цілей з прогнозуванням та урахуванням можливих ризиків та наслідків;

10) розв'язувати проблеми, що передбачає вміння аналізувати проблемні ситуації, формулювати проблеми, висувати гіпотези, практично їх перевіряти та обґрунтовувати, здобувати потрібні дані з надійних джерел, презентувати та аргументувати рішення;

11) співпрацювати з іншими, що передбачає вміння обґрунтовувати переваги взаємодії під час спільної діяльності, планувати власну та групову роботу, підтримувати учасників групи, допомагати іншим і заохочувати їх до досягнення спільної мети.

Перелік навчальних програм, за якими здійснюється навчальний процес

(повний текст програм можна знайти на сайті Міністерства освіти і науки України за цим [посиланням](#))

Навчальні програми для школи III ступеню

Назва програми	Клас	Наказ МОН про затвердження
Навчальна програма "Українська мова. 10-11". Рівень стандарту	10,11	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
Навчальна програма «Українська мова. 10-11». Профільний рівень	10-Ф, 11-А, 11-Б.	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407

Навчальна програма "Українська література. 10-11". Рівень стандарту.	10,11	Наказ МОН від 23.10.2017 №1407
Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 10-11 класи Іноземна мова Рівень стандарту.	10-11	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
Навчальна програма з іноземних мов із поглибленим вивченням іноземних мов. 10-11 класи	11-А, 11-Б	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
Навчальна програма "Зарубіжна література. 10-11 класи. Рівень стандарту.	10-11	Наказ МОН від 23.10.2017 №1407
Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. Всесвітня історія 10-11 (рівень стандарту)/	10-11	Наказ МОН від 21.02.2019 р.№ 236
Історія України. Профільний рівень	10-І, 11-Г	Наказ МОН від 23.10.2017 р. №1407
Правознавство. 10-11 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (профільний рівень).	11-Г	Наказ МОН від 23.10.2017 р. №1407
Економіка, профільний рівень	11-В	Наказ №1407 від 23.10.2017
Громадянська освіта (інтегрований курс) Рівень стандарту	10-ті	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
Навчальна програма «Мистецтво. 10-11 класи»	10-11	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
Біологія і екологія (рівень стандарту)	10-11	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
Біологія і екологія (профільний рівень)	10-П	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Географія. 10-11 класи» (рівень стандарту)	10-11	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
Програми 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Фізика та астрономія (під керівництвом Ляшенка О.І.)	10-11	Наказ МОН від 24.11.2017 № 1539
Хімія. Рівень стандарту (колектив авторів)	10-11	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
Інформатика для 10-11 класів (профільне навчання).	11-Д	Наказ МОН від 23.10.2017 р. №1407

<u>Навчальні програми з інформатики для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту.)</u>	10-11	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
<u>Технології (профільний рівень)</u> Обробка інформації та програмне забезпечення ПК (Применко В.В. і група авторів)	10-Т	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
<u>Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізична культура» (рівень стандарту)</u>	10-11	Наказ МОНУ від 03 серпня 2022 року № 698
<u>Модельна навчальна програма «Захист України. Інтегрований курс»</u>	10-11	Наказ МОН від 08.08.2024 № 1116 Лист Міністерства оборони України від 24.04.2024 №220/5643

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальні плани містять усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом навчальних планів та варіативної складової, яка відповідає переліку, затвердженому наказом директора школи.

Мовою навчання є українська.

Форми здобуття освіти є інституційна (очна (денна)) та індивідуальна (екстернат, сімейна (домашня), педагогічний патронаж)

Форми організації освітнього процесу та методи навчання

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісний підхід, який передбачає постійне включення учнів до різних видів навчально-пізнавальної діяльності, а також практична спрямованість процесу навчання. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків і наскрізних змістових ліній. Навчання за наскрізними змістовими лініями реалізується насамперед через: організацію освітнього середовища; окремі предмети, роль яких при навчанні за наскрізними лініями різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною змістовою лінією; предмети за вибором; роботу в проектах; позаурочну навчальну роботу і роботу гуртків.

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожного предмета, досяжні, якщо використовувати діяльнісний підхід, проблемне навчання, проектні технології, ситуаційні вправи, інтерактивні форми, роботу в парах/групах змінного складу тощо.

Формами організації освітнього процесу можуть бути різні типи уроків: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок; практичні заняття, семінари, конференції, заліки, співбесіди, проекти (дослідницькі, інформаційні, мистецькі), сюжетно-рольові ігри, екскурсії, віртуальні подорожі тощо. Також передбачені екскурсії, уроки-семінари, лекції, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, пресконференції, ділові ігри тощо.

Вибір форм і методів навчання вчитель/вчителька визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Перевірка та оцінювання досягнення компетентностей здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття. Для підготовки до заліків та іспитів проводяться оглядові консультації, які допомагають учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів.

У закладі широко впроваджуються інформаційно-комунікативні технології. Застосування ІКТ в освітньому процесі базується на загальному розумінні зміни ролі інформації та принципах інформаційної взаємодії в різних напрямках освітньої діяльності

Це дозволяє формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності, критичне і логічне мислення, вміння приймати рішення, співпрацювати в команді, бути конкурентоздатними та впевненими особистостями.

Вчителями закладу створена модель уроків на основі синтезу оригінальних прийомів, елементів інноваційних педагогічних методик і інформаційно-комунікативних технологій та традиційних форм організації освітнього процесу. Розширено предметне навчальне середовище, створенні умови для оптимального розвитку навичок роботи з інформацією, формування вмінь і навичок дослідницької і пошукової роботи.

Серед використовуваних засобів: мультимедійні презентації, мультимедійні карти, проекти, онлайн-тести, програмовані засоби навчання та інше.

Вчителі не тільки самі активно використовують інтернет-ресурси, сучасні інформаційні технології, але й забезпечують їх активне використання учнями. Тому створенні вчителями персональні предметні сайти є однією з важливих форм роботи сучасного вчителя і є поштовхом для подальшого освоєння нових сучасних веб-ресурсів відповідно до вимог ІК компетентності, що важливо у процесі модернізації навчання в сучасній школі.

За тривалістю навчання: класичний урок, спарені уроки. Усі організаційні форми навчання тісно взаємопов'язані: одні спрямовані на успішне засвоєння учнями знань (урок, екскурсія), інші забезпечують творче застосування цих знань на практиці (практикуми, виробнича практика).

Методи навчання:

- пояснювально-ілюстративні;
- репродуктивні (відтворення);
- частково-пошукові;
- проблемний виклад матеріалу;
- дослідницькі методи.

Опис інструментарію оцінювання

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної

середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13 квітня 2011 р. № 329 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України від 11 травня 2011 р. за № 566/19304), та Орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 21 серпня 2013 р. № 1222. У закладі вироблена позиція щодо оцінювання:

1. **Оцінювання – це безперервний процес**, упродовж якого вчителі збирають інформацію про навчання учнів, а також враховують її, плануючи навчання.
2. Під час оцінювання **важливий зворотний зв'язок** для всіх учасників освітнього процесу. Мета – покращити успішність учнів у майбутньому.
3. Для оцінювання використовують **різноманітні стратегії**. Адже важливо оцінювати учнів у різних контекстах.
4. **Критерії оцінювання роз'яснюються учням або розробляються разом із ними**. Ідеться про те, що учні мають робити, щоби досягнути запланованих результатів навчання. Критерії оцінювання, написані доступною мовою, повідомляються учнівству до початку оцінювання. Це дає можливість контролювати навчання й розповідати іншим про свій прогрес.
5. **Оцінювання допомагає учням визначати потреби в навчанні та його цілі**.
6. **Оцінювання враховує індивідуальні відмінності**, бо орієнтоване на прогрес і зростання учня / учениці, зважаючи на конкретні результати.
7. **Вчителі мають надавати постійний усний або письмовий описовий зворотний зв'язок**, який підкреслює сильні сторони учнів і пропонує цілі, щоби покращити їхню успішність. Інформацію передають учням і батькам, аби ті порівняли успішність із попередніми досягненнями.
8. **Спостереження за учнями**. Наприклад, можна використовувати записи, контрольні переліки та рейтингові шкали. Усе – щоби письмово фіксувати спостереження за учнями під час різноманітних навчальних заходів.
9. **Бесіди**. Учні обговорюють своє навчання, а також те, що можуть про це написати (записати аудіо чи відео). Це дає можливість дітям поділитися своїми успіхами та викликами.
10. **Продукти**. Навчання часто оцінюють за результатами вікторин або тестів, які не завжди найкраще демонструють результати. Тож продукти оцінювання мають містити завдання, орієнтовані на дії, презентації, демонстрації, взаємодії, відео- й аудіозапис або усні взаємодії та проєкти.

Згодом учителі співвідносять інформацію з різних джерел із навчальними результатами. Так можна наочно порівняти й оцінити, наскільки учні досягнули певної мети чи результату навчання.

Навчальний план

Навчальний план для 10-х профільних класів містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи, індивідуальні заняття тощо. Навчальний план для учнів 10-х класів складений відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої Міністерством освіти і

науки України від 20.04.2018 року №408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 №464) та згідно з таблицями 1-2, які містять перелік базових предметів, який включає окремі предмети суспільно-гуманітарного та математично-природничого циклів, і таблицею 3, яка визначає кількість годин для вивчення профільних предметів. Відповідно до Типової освітньої програми заклад може зменшувати або збільшувати кількість годин для вивчення профільного предмета.

Навчальний план **10 класу технологічного профілю (ТП), додаток 1**, містить перелік базових предметів: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист України». Технологічний профіль навчання передбачає поглиблене технологій (Обробка інформації та програмне забезпечення ПК (Применко В.В. і група авторів). У межах **профілю обрано технологічну галузь знань.**

У 10 класі **природничого профілю (ПП), додаток 2**, навчальний план містить перелік базових предметів: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист України». У межах профілю обрано **біологічну галузь знань. Поглиблено вивчається біологія.**

Навчальний план **10 класу суспільно – гуманітарного профілю (СГП; ФП), додаток 3**, містить перелік базових предметів: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист України». Суспільно – гуманітарний профіль навчання передбачає поглиблене вивчення української мови.

Навчальний план **10 класу суспільно – гуманітарного профілю (СГП; ІП), додаток 4**, містить перелік базових предметів: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист України». Суспільно – гуманітарний профіль навчання передбачає поглиблене вивчення історії.

У класі суспільно – гуманітарного профілю виділено 1,5 години на курс «Фінансова грамотність». Програму розроблено з урахуванням Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1392) та відповідно до положень «Концепції Нової української школи» (2016 р.). Також виділено 1, 5 години на курс за вибором «Моя громадянська свідомість. Запобігання корупції» Ремех, Т. О. Комарова, П. Г.

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами: «Інформатика», «Мистецтво»

що вивчаються на рівні стандарту (години, передбачені на вибірково-обов'язкові предмети діляться між двома обраними предметами по 1,5 год. протягом навчального року).

Навчальні плани для 11 профільних класів укладено згідно з наказом МОНУ №1493 від 28.11.2019 року «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеню. Навчальний план для 11 класів: 11-А класу з поглибленим вивченням української та англійської мов, додаток 5; 11-Б класу з поглибленим вивченням української та англійської мов, додаток 6; 11-В класу з поглибленим вивченням економіки, додаток 7; 11-Г з поглибленим вивченням історії та правознавства, додаток 8; 11-Д – з поглибленим вивченням інформатики, додаток 9.

Додаток 1

до освітньої програми III рівня

Навчальний план 10 класу

техніко – технологічного профілю (ТТП)

Базові предмети	Кількість годин до перерозподілу	Перерозподіл годин	Кількість годин після перерозподілу
Українська мова	2	-	2
Українська література	2	-	2
Англійська мова	2	-	2
Зарубіжна література	1	-	1
Історія України	1,5	-	1,5
Всесвітня історія	1	-	1
Громадянська освіта	2	-1	1
Математика	3	+1	4
Географія	1,5		1,5
Біологія і екологія	2		2
Фізика і астрономія	3	-	3
Хімія	1,5		1,5
Фізична культура	3	-	3

Захист України	1,5	-	1,5
	22,5+3		24+3
Вибірково – обов’язкові предмети			
Технології	1,5	+4,5	6
Інформатика	1,5	-	1,5
Всього	25,5+3	-1 г. +5,5	31,5+3
Додаткові години	8		
Гранично допустиме навантаження	33	-	33

Додаток 2
до освітньої програми III рівня

Навчальний план 10 класу
природничого профілю (ПП)

Базові предмети	Кількість годин до перерозподілу	Перерозподіл годин	Кількість годин після перерозподілу
Українська мова	2	-	2
Українська література	2	-	2
Англійська мова	2	-	2
Зарубіжна література	1	-	1
Історія України	1,5	-	1,5
Всесвітня історія	1	-	1
Громадянська освіта	2	-	2
Математика	3	-	3
Географія	1,5		1,5
Біологія і екологія	2	+3	5
Фізика і астрономія	3	-	3

Хімія	1,5	+0,5	2
Фізична культура	3	-	3
Захист України	1,5	-	1,5
	22,5+3		27,5+3
Вибірково – обов’язкові предмети			
Мистецтво	1,5		1,5
Інформатика	1,5	-	1,5
Всього	25,5+3	-1 г. +3,5	30,5+3
Додаткові години	8		
Гранично допустиме навантаження	33	-	33

Додаток 3

до освітньої програми III рівня

Навчальний план 10 класу

суспільно – гуманітарного профілю (ФП)

Базові предмети	Кількість годин до перерозподілу	Перерозподіл годин	Кількість годин після перерозподілу
Українська мова	2	+2	4
Українська література	2	-	2
Англійська мова	2	+2	4
Зарубіжна література	1	-	1
Історія України	1,5	-	1,5
Всесвітня історія	1	-	1
Громадянська освіта	2	-	2
Математика	3	-	3
Географія	1,5	-	1,5
Біологія і екологія	2	-	2
Фізика і астрономія	3	-	3
Хімія	1,5	-	1,5

Фізична культура	3	-	3
Захист України	1,5	-	1,5
	22,5+3		28+3
Вибірково – обов’язкові предмети			
Мистецтво	1,5	1,5	1,5
Інформатика	1,5	1,5	1,5
Всього	25,5+3	+4	31+3
Додаткові години	8		-
Гранично допустиме навантаження	33	-	33

Додаток 4

до освітньої програми III рівня

Навчальний план 10 класу
суспільно – гуманітарного профілю
(історичний)

Базові предмети	Кількість годин до перерозподілу	Перерозподіл годин	Кількість годин після перерозподілу
Українська мова	2	-	2
Українська література	2	-	2
Англійська мова	2	-	2
Зарубіжна література	1	-	1
Історія України	1,5	+1,5	3
Всесвітня історія	1	-	1
Громадянська освіта	2	-	2
Математика	3	-	3
Географія	1,5	-	1,5
Біологія і екологія	2	-	2

Фізика і астрономія	3	-	3
Хімія	1,5	-	1,5
Фізична культура	3	-	3
Захист України	1,5	-	1,5
	22,5+3		25,5+3
Вибірково – обов’язкові предмети			
Мистецтво	1,5	-	1,5
Інформатика	1,5	-	1,5
Всього	25,5+3	+1,5	28,5+3
Профільні предмети і спеціальні курси:			
«Моя громадянська свідомість. Запобігання корупції»			1,5
«Фінансова грамотність»			1,5
Всього			31,5+3
Додаткові години	8		-
Гранично допустиме навантаження	33	-	33

Додаток № 5

до освітньої програми III ступеня

**Навчальний план для школи III ступеня
з українською мовою навчання**

(11-А клас – з поглибленим вивченням української мови та англійської мови)

Базові предмети	Кількість годин на тиждень
Українська мова	2+2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Англійська мова	2+3
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Математика	3

Біологія і екологія	2
Географія	1
Фізика і астрономія	4
Хімія	2
Фізична культура	3
Захист України	1,5
Вибірково обов'язкові предмети	
Інформатика	1,5
Мистецтво	1,5
Разом (з фізичною культурою)	31+3
<i>Додаткові години:</i>	
Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня	33
Використано	34

Додаток №6
до освітньої програми III ступеня

Навчальний план для школи III ступеня з українською мовою навчання

(11-Б клас – з поглибленим вивченням української мови та англійської мови)

Базові предмети	Кількість годин на тиждень
Українська мова	2+2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Англійська мова	2+3
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Математика	3
Біологія і екологія	2
Географія	1
Фізика і астрономія	4
Хімія	2
Фізична культура	3
Захист України	1,5
Вибірково обов'язкові предмети	
Інформатика	1,5
Мистецтво	1,5
Разом (з фізичною культурою)	31+3
<i>Додаткові години:</i>	
Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня	33

Використано	34
--------------------	-----------

Додаток № 7

до освітньої програми III ступеня

**Навчальний план для школи III ступеня
з українською мовою навчання
(11 -В клас – з поглибленим вивченням економіки)**

Базові предмети	Кількість годин на тиждень
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Англійська мова	2
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Математика (алгебра і початки аналізу, геометрія)	3
Економіка	3
Біологія і екологія	2
Географія	1
Фізика і астрономія	4
Хімія	2
Фізична культура	3
Захист України	1,5
Вибірково обов’язкові предмети	
Інформатика	1,5
Мистецтво	1,5
Разом (з фізичною культурою)	29+3
<i>Додаткові години:</i>	-
Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня	33
Використано	32

Додаток № 8

до освітньої програми III ступеня

**Навчальний план для школи III ступеня
з українською мовою навчання
(11-Г клас з поглибленим вивченням історії та права)**

Базові предмети	Кількість годин на тиждень
Українська мова	2

Українська література	2
Зарубіжна література	1
Англійська мова	2
Історія України	3
Всесвітня історія	1
Правознавство	3
Математика (алгебра і початки аналізу, геометрія)	3
Біологія і екологія	2
Географія	1
Фізика і астрономія	4
Хімія	2
Фізична культура	3
Захист України	1,5
Вибірково обов'язкові предмети	
Інформатика	1,5
Мистецтво	1,5
Разом (з фізичною культурою)	30,5+3
<i>Додаткові години:</i>	
Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня	33
Використано	33,5

Додаток № 9

до освітньої програми III ступеня

**Навчальний план для школи III ступеня
з українською мовою навчання
(11 Д клас – з поглибленим вивченням інформатики)**

Базові предмети	Кількість годин на тиждень
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Англійська мова	2
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Математика (алгебра і початки аналізу, геометрія)	3
Біологія і екологія	2
Географія	1
Фізика і астрономія	4

Хімія	2
Фізична культура	3
Захист України	1,5
Вибірково обов'язкові предмети	
Інформатика	5
Мистецтво	1,5
Разом (з фізичною культурою)	29,5+3
<i>Додаткові години:</i>	-
Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня	33
Використано	32,5

Додаток 1

до освітньої програми III рівня

Навчальний план 10 класу

техніко – технологічного профілю (ТТП)

Базові предмети	Кількість годин до перерозподілу	Перерозподіл годин	Кількість годин після перерозподілу
Українська мова	2	-	2
Українська література	2	-	2
Англійська мова	2	-	2
Зарубіжна література	1	-	1
Історія України	1,5	-	1,5
Всесвітня історія	1	-	1
Громадянська освіта	2	-1	1
Математика	3	+1	4
Географія	1,5		1,5
Біологія і екологія	2		2
Фізика і астрономія	3	-	3
Хімія	1,5		1,5
Фізична культура	3	-	3
Захист України	1,5	-	1,5
	22,5+3		24+3
Вибірково – обов'язкові предмети			
Технології	1,5	+4,5	6
Інформатика	1,5	-	1,5
Всього	25,5+3	-1 г. +5,5	31,5+3
Додаткові години	8		
Гранично допустиме навантаження	33	-	33
Використано			34,5

Додаток 2
до освітньої програми III рівня

**Навчальний план 10 класу
природничого профілю**

Базові предмети	Кількість годин до перерозподілу	Перерозподіл годин	Кількість годин після перерозподілу
Українська мова	2	-	2
Українська література	2	-	2
Англійська мова	2	-	2
Зарубіжна література	1	-	1
Історія України	1,5	-	1,5
Всесвітня історія	1	-	1
Громадянська освіта	2	-1	1
Математика	3	-	3
Географія	1,5		1,5
Біологія і екологія	2	+3	5
Фізика і астрономія	3	-	3
Хімія	1,5	+0,5	2
Фізична культура	3	-	3
Захист України	1,5	-	1,5
	22,5+3		26,5+3
Вибірково – обов’язкові предмети			
Мистецтво	1,5		1,5
Інформатика	1,5	-	1,5
Всього	25,5+3	-1 г. +3,5	29,5+3
Додаткові години	8		
Гранично допустиме навантаження	33	-	33

Використано			32,5
--------------------	--	--	-------------

Додаток 3

до освітньої програми III рівня

Навчальний план 10 класу
суспільно – гуманітарного профілю
(філологічний)

Базові предмети	Кількість годин до перерозподілу	Перерозподіл годин	Кількість годин після перерозподілу
Українська мова	2	+2	4
Українська література	2	-	2
Англійська мова	2	+2	4
Зарубіжна література	1	-	1
Історія України	1,5	-	1,5
Всесвітня історія	1	-	1
Громадянська освіта	2	-	2
Математика	3	-	3
Географія	1,5	-	1,5
Біологія і екологія	2	-	2
Фізика і астрономія	3	-	3
Хімія	1,5	-	1,5
Фізична культура	3	-	3
Захист України	1,5	-	1,5
	22,5+3		28+3
Вибірково – обов’язкові предмети			
Мистецтво	1,5	1,5	1,5
Інформатика	1,5	1,5	1,5
Всього	25,5+3	+4	31+3
Додаткові години	8		-
Гранично допустиме навантаження	33	-	33

Використано			34
--------------------	--	--	-----------

Додаток 4

до освітньої програми III рівня

Навчальний план 10 класу
суспільно – гуманітарного профілю
(історичний)

Базові предмети	Кількість годин до перерозподілу	Перерозподіл годин	Кількість годин після перерозподілу
Українська мова	2	-	2
Українська література	2	-	2
Англійська мова	2	-	2
Зарубіжна література	1	-	1
Історія України	1,5	+1,5	3
Всесвітня історія	1	-	1
Громадянська освіта	2	-	2
Математика	3	-	3
Географія	1,5	-	1,5
Біологія і екологія	2	-	2
Фізика і астрономія	3	-	3
Хімія	1,5	-	1,5
Фізична культура	3	-	3
Захист України	1,5	-	1,5
	22,5+3		25,5+3
Вибірково – обов’язкові предмети			
Мистецтво	1,5	-	1,5
Інформатика	1,5	-	1,5
Всього	25,5+3	+1,5	28,5+3
Курси за вибором			
Моя громадянська свідомість.			1,5

Запобігання корупції			
Фінансова грамотність			1,5
Всього			31,5+3
Додаткові години	8		-
Гранично допустиме навантаження	33	-	33
Використано			34,5

Навчальний план для школи III ступеня**з українською мовою навчання****(11-А клас – з поглибленим вивченням української мови та англійської мови)**

Базові предмети	Кількість годин на тиждень
Українська мова	2+2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Англійська мова	2+3
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Математика	3
Біологія і екологія	2
Географія	1
Фізика і астрономія	4
Хімія	2
Фізична культура	3
Захист України	1,5
Вибірково обов'язкові предмети	
Інформатика	1,5
Мистецтво	1,5
Разом (з фізичною культурою)	31+3
<i>Додаткові години:</i>	
Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня	33
Використано	34

**Навчальний план для школи III ступеня
з українською мовою навчання
(11-Б клас – з поглибленим вивченням української мови та англійської мови)**

Базові предмети	Кількість годин на тиждень
Українська мова	2+2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Англійська мова	2+3
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Математика	3
Біологія і екологія	2
Географія	1
Фізика і астрономія	4
Хімія	2
Фізична культура	3
Захист України	1,5
Вибірково обов'язкові предмети	
Інформатика	1,5
Мистецтво	1,5
Разом (з фізичною культурою)	31+3
<i>Додаткові години:</i>	
Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня	33
Використано	34

**Навчальний план для школи III ступеня
з українською мовою навчання
(11 -В клас – з поглибленим вивченням економіки)**

Базові предмети	Кількість годин на тиждень
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Англійська мова	2
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Математика (алгебра і початки аналізу, геометрія)	3
Економіка	3
Біологія і екологія	2
Географія	1
Фізика і астрономія	4
Хімія	2
Фізична культура	3
Захист України	1,5
Вибірково обов’язкові предмети	
Інформатика	1,5
Мистецтво	1,5
Разом (з фізичною культурою)	29+3
<i>Додаткові години:</i>	-
Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня	33
Використано	32

**Навчальний план для школи III ступеня
з українською мовою навчання
(11-Г клас з поглибленим вивченням історії та права)**

Базові предмети	Кількість годин на тиждень
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Англійська мова	2
Історія України	3
Всесвітня історія	1
Правознавство	3
Математика (алгебра і початки аналізу, геометрія)	3
Біологія і екологія	2
Географія	1
Фізика і астрономія	4
Хімія	2
Фізична культура	3
Захист України	1,5
Вибірково обов'язкові предмети	
Інформатика	1,5
Мистецтво	1,5
Разом (з фізичною культурою)	29,5+3
<i>Додаткові години:</i>	
Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня	33
Використано	32,5

**Навчальний план для школи III ступеня
з українською мовою навчання
(11 Д клас – з поглибленим вивченням інформатики)**

Базові предмети	Кількість годин на тиждень
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Англійська мова	2
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Математика (алгебра і початки аналізу, геометрія)	3
Біологія і екологія	2
Географія	1
Фізика і астрономія	4
Хімія	2
Фізична культура	3
Захист України	1,5
Вибірково обов'язкові предмети	
Інформатика	5
Мистецтво	1,5
Разом (з фізичною культурою)	29,5+3
<i>Додаткові години:</i>	-
Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня	33
Використано	32,5

Навчальні плани

Додаток 1

до освітньої програми III ступеня

**Навчальний план для школи III ступеня
з українською мовою навчання
(10-А клас – з поглибленим вивченням української мови та англійської мови)**

Базові предмети	Кількість годин на тиждень
Українська мова	2+2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Англійська мова	2+3
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Громадянська освіта	2
Математика	3
Біологія і екологія	2
Географія	1,5
Фізика і астрономія	3
Хімія	1,5
Фізична культура	3
Захист Вітчизни	1,5
Вибірково обов'язкові предмети	
Інформатика	1,5
Мистецтво	1,5
Разом (з фізичною культурою)	32+3
<i>Додаткові години:</i>	
Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)	35
Використано	35

Додаток № 2

до освітньої програми III ступеня

**Навчальний план для школи III ступеня
з українською мовою навчання
(10-Б клас – з поглибленим вивченням математики)**

Базові предмети	Кількість годин на тиждень
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Англійська мова	2
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Громадянська освіта	1,5
Математика (алгебра і початки аналізу, геометрія)	9

Біологія і екологія	2
Географія	1,5
Фізика і астрономія	3
Хімія	1,5
Фізична культура	3
Захист України	1,5
Вибірково обов'язкові предмети	
Інформатика	1,5
Мистецтво	1,5
Разом (з фізичною культурою)	30+3
<i>Додаткові години:</i>	
Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)	35
Використано	35

Додаток № 3

до освітньої програми III ступеня

**Навчальний план для школи III ступеня
з українською мовою навчання
(10 -В клас – з поглибленим вивченням історії України, правознавства
економіки)**

Базові предмети	Кількість годин на тиждень
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Англійська мова	2
Історія України	1,5+1,5
Всесвітня історія	1
Правознавство	3
Громадянська освіта	2
Математика (алгебра і початки аналізу, геометрія)	3
Економіка	3
Біологія і екологія	2
Географія	1,5
Фізика і астрономія	3

Хімія	1,5
Фізична культура	3
Захист України	1,5
Вибірково обов'язкові предмети	
Інформатика	1,5
Мистецтво	1,5
Разом (з фізичною культурою)	31,5+3
<i>Додаткові години:</i>	-
Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня	33
Використано	34,5

Додаток № 4

до освітньої програми III ступеня

**Навчальний план для школи III ступеня
з українською мовою навчання
(10-Г клас з поглибленим вивченням біології та хімії)**

Базові предмети	Кількість годин на тиждень
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Англійська мова	2
Історія України	1.5
Всесвітня історія	1
Громадянська освіта	2
Математика (алгебра і початки аналізу, геометрія)	3
Біологія і екологія	2+3
Географія	1.5
Фізика і астрономія	3
Хімія	1,5+2,5
Фізична культура	3
Захист України	1,5
Вибірково обов'язкові предмети	
Інформатика	1,5

Мистецтво	1,5
Разом (з фізичною культурою)	32,5+3
<i>Додаткові години:</i>	
Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня	33
Використано	35,5

Додаток № 5

до освітньої програми III ступеня

**Навчальний план для школи III ступеня
з українською мовою навчання
(10 Д клас – з поглибленим вивченням інформатики)**

Базові предмети	Кількість годин на тиждень
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Англійська мова	2
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Громадянська освіта	2
Математика (алгебра і початки аналізу, геометрія)	3
Біологія і екологія	2
Географія	1,5
Фізика і астрономія	3
Хімія	1,5
Фізична культура	3
Захист України	1,5
Вибірково обов'язкові предмети	
Інформатика	5
Мистецтво	1,5
Разом (з фізичною культурою)	30,5+3
<i>Додаткові години:</i>	-

Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня	33
Використано	33,5

Додаток № 6

до освітньої програми III ступеня

**Навчальний план для школи III ступеня
з українською мовою навчання**

(11-А клас – з поглибленим вивченням української мови та англійської мови)

Базові предмети	Кількість годин на тиждень
Українська мова	2+2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Англійська мова	2+3
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Математика	3
Біологія і екологія	2
Географія	1
Фізика і астрономія	4
Хімія	2
Фізична культура	3
Захист України	1,5
Вибірково обов'язкові предмети	
Інформатика	1,5
Мистецтво	1,5
Разом (з фізичною культурою)	31+3
<i>Додаткові години:</i>	
Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)	34,5
Використано	34

Додаток №7

до освітньої програми III ступеня

**Навчальний план для школи III ступеня
з українською мовою навчання**

(11-Б клас – з поглибленим вивченням української мови та англійської мови)

Базові предмети	Кількість годин на тиждень
Українська мова	2+2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Англійська мова	2+3
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Математика	3
Біологія і екологія	2

Географія	1
Фізика і астрономія	4
Хімія	2
Фізична культура	3
Захист України	1,5
Вибірково обов'язкові предмети	
Інформатика	1,5
Мистецтво	1,5
Разом (з фізичною культурою)	31+3
Додаткові години:	
Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)	34
Використано	34

Додаток № 8

до освітньої програми III ступеня

**Навчальний план для школи III ступеня
з українською мовою навчання
(11 -В клас – з поглибленим вивченням економіки)**

Базові предмети	Кількість годин на тиждень
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Англійська мова	2
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Громадянська освіта	2
Математика (алгебра і початки аналізу, геометрія)	3
Економіка	3
Біологія і екологія	2
Географія	1
Фізика і астрономія	4
Хімія	2
Фізична культура	3
Захист України	1,5
Вибірково обов'язкові предмети	

Інформатика	1,5
Мистецтво	1,5
Разом (з фізичною культурою)	30+3
<i>Додаткові години:</i>	-
Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня	33
Використано	33

Додаток № 9

до освітньої програми III ступеня

**Навчальний план для школи III ступеня
з українською мовою навчання
(11-Г клас з поглибленим вивченням історії та права)**

Базові предмети	Кількість годин на тиждень
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Англійська мова	2
Історія України	3
Всесвітня історія	1
Громадянська освіта	2
Правознавство	3
Математика (алгебра і початки аналізу, геометрія)	3
Біологія і екологія	2
Географія	1
Фізика і астрономія	4
Хімія	2
Фізична культура	3
Захист України	1,5
Вибірково обов'язкові предмети	
Інформатика	1,5
Мистецтво	1,5
Разом (з фізичною культурою)	32,5+3

Додаткові години:	
Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня	33
Використано	35,5

Додаток № 10

до освітньої програми III ступеня

**Навчальний план для школи III ступеня
з українською мовою навчання
(11 Д клас – з поглибленим вивченням інформатики)**

Базові предмети	Кількість годин на тиждень
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Англійська мова	2
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Громадянська освіта	2
Математика (алгебра і початки аналізу, геометрія)	3
Біологія і екологія	2
Географія	1
Фізика і астрономія	4
Хімія	2
Фізична культура	3
Захист України	1,5
Вибірково обов’язкові предмети	
Інформатика	5
Мистецтво	1,5
Разом (з фізичною культурою)	31,5+3
Додаткові години:	-
Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня	33
Використано	34,5